

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència interina de l'honorable Sr. Lluís Companys i Jover

Sessió del dia 9 de desembre de 1932

SUMARI

A dos quarts de cinc i deu minuts de la tarda és oberta la sessió, sota la presidència del senyor Companys. És aprovada l'acta de la sessió anterior.

El Sr. President proposa, i la Cambra ho aprova, que mentrestant es confecciona el Reglament de la Cambra, es determini que les sessions comencin cada dia a les 4.30; que hi hagi quatre hores diàries de sessió i que la setmana parlamentària es limiti als dies dimarts, dimecres, dijous i divendres.

Lectura del dictamen de la Comissió d'Actes, referent a les actes no impugnades de la circumscripció de Lleida.

Aprovació del dictamen referent a les actes no impugnades de la circumscripció de Lleida. Proclamació dels senyors Diputats que hi són esmentats.

Lectura del dictamen de la mateixa Comissió, referent a les actes impugnades de la circumscripció de Lleida. Lectura d'un vot particular al dictamen signat pel senyor Tries de Bes.

El Sr. President de la Comissió d'Actes, senyor Casanelles, retira el segon extrem del dictamen que es refereix a les actes impugnades de la circumscripció de Lleida.

Intervé el Sr. Rovira exposant els motius pels quals no es considerava en incompatibilitat en presentar-se en candidatura.

El Sr. Tries de Bes defensa el seu vot particular al dictamen de les actes impugnades de la circumscripció de Lleida.

Intervenen en la discussió de l'esmentat vot particular els Srs. Casanelles, Sol, Palacín, Comorera, Rovira Roure i Ventosa i Calvell.

Es procedeix a la votació del vot particular signat pel senyor Tries de Bes, que és rebutjat.

Passa a votació el dictamen de la Comissió d'Actes, referent a les actes impugnades de la circumscripció de Lleida, el qual és aprovat.

El Sr. Lloret explica el seu vot.

Se suspèn la sessió per tal que es posin d'acord les fraccions polítiques a fi de nomenar una Comissió parlamentària que indagui les irregularitats que puguin haver estat comeses en les actes impugnades.

A dos quarts de vuit de la vetlla és represa la sessió, i és aprovada per aclamació, amb l'abstenció de la Minoria de la Lliga Regionalista, la següent Comissió parlamentària que ha d'entendre en les actes impugnades de la circumscripció de Lleida, senyor Puig i Ferrater, Barrera, Simó Bojarull, Vallès i Pujals i Gerhard.

Es dona lectura al dictamen sobre el Reglament de Règim interior.

Es llegeix el Títol I del Reglament, que és aprovat.

Es dona lectura al Títol II.

Es llegeix un vot particular a l'apartat segon de l'article 5.º, Títol II, signat pel senyor Estanislau Ruiz, el qual defensa el vot.

Intervé en contra del vot particular el Sr. Espanya.

Passa a votació ordinària el vot particular, el qual és rebutjat, i resta aprovat l'article 5.º del Reglament. Són aprovats els articles 6.º i 7.º.

Es dona lectura a un vot particular a l'article 8.º, signat pel senyor Ruiz.

El Sr. Ruiz defensa l'esmentat vot particular.

Intervé en contra el Sr. Espanya.

Efectuada votació ordinària, és rebutjat el vot particular i aprovat l'article 8.º.

Són aprovats els articles 9.º i 10.º i, per tant, la totalitat del Títol II.

S'aprova el Títol III.

És aprovat el Títol IV.

Són aprovats els articles 17.º i 18.º del Títol V.

Es llegeix una esmena a l'article 19.º, dels senyors Selves, Serra Hunter, Armengol, Baucells i Balart. Resta incorporada l'esmena.

El Sr. Ruiz Ponseti presenta un vot particular a l'article 19.º, i el defensa.

Li contesta el Sr. Soler i Bru, per la Comissió.

Es rebutja el vot particular del senyor Ponseti i resten aprovats els articles 19.º i 20.º (19.º del projecte) i la totalitat del Títol V.

Intervenció del Sr. Duran i Ventosa, i resposta del Sr. Lluhi.

Es llegeix el Títol VI, article 20.º del projecte.

Es llegeix un vot particular a l'article 20.º, signat pels senyors Sol, Vallès i Pujals i Tries de Bes.

S'aixeca la sessió a dos quarts de nou de la vetlla.

S'obre la sessió a dos quarts de cinc i deu minuts, sota la presidència del senyor Companys.

Es llegeix l'acta de la sessió anterior, que és aprovada.

El Sr. PRESIDENT : Abans d'entrar a l'ordre del dia, com sigui que no està aprovat el Reglament de la Cambra, fora del que fa referència a l'article al qual ens regim, he de proposar a la Cambra si està conforme en què les sessions, fins i tant que el Reglament ho determini, comencin cada dia a les 4.30; que hi hagin quatre hores diàries de sessió; i, a més, si està o no conforme en què se celebri sessió els dimarts, dimecres, dijous i divendres, i deixar el dissabte i el dilluns per tal que els senyors Diputats puguin atendre els propis afers, en major cas els senyors Diputats forans. S'accepta aquesta proposició?

La Cambra es manifesta en sentit afirmatiu.

El Sr. PRESIDENT : Resta, per tant, determinat que les sessions començaran cada dia a dos quarts de cinc, que hi haurà quatre hores de sessió, que les sessions se celebraran els dimarts, dimecres, dijous i divendres de cada setmana, i deixar el dissabte i el dilluns, no cal parlar del diumenge, per tal que els senyors Diputats puguin atendre llurs afers particulars.

ORDRE DEL DIA

El Sr. PRESIDENT : Hi ha un dictamen que fa referència a les actes, que no han estat impugnades, de la circumscripció de Lleida. Pot donar-se'n lectura.

Un Sr. SECRETARI : «Dictamen.—La Comissió d'Actes, reunida sota la presidència del senyor Joan Casanelles, després d'examinar les dels Diputats electes per la circumscripció de Lleida : senyors Humbert Torres, Pere Mies, Pere Coromines, Joan Sauret, Josep Companys, Francesc Viadiu, Jaume Magre, Enric Canturri, Josep M.ª Espanya, Ricard Palacín i Francesc Macià, les quals no contenen protesta ni reclamació de cap mena;

La dita Comissió, per unanimitat, té l'honor de proposar a la Cambra l'acord de considerar amb aptitud i capacitat legal per a exercir llur càrrec els Diputats electes per la circumscripció de Lleida anteriorment esmentats.

Barcelona, 8 de desembre de 1932. — El President de la Comissió, J. Casanelles. — El Secretari, J. Tauler.»

El Sr. PRESIDENT : Aprova la Cambra aquest dictamen? Resta aprovat, i, per tant, són definitivament proclamats Diputats els senyors els noms dels quals acaben d'ésser llegits. També hi ha un dictamen que fa referència a les actes, de la mateixa circumscripció de Lleida, que han estat impugnades. Pot donar-se'n lectura.

Actes de Lleida

Un Sr. SECRETARI : «Dictamen.—La Comissió d'examen d'actes, reunida sota la presidència del senyor Joan Casanelles, després d'examinar les dels Diputats electes per la circumscripció de Lleida, les quals contenen algunes protestes i reclamacions;

Escoltades les manifestacions verbals dels Diputats per la dita circumscripció, convocats a l'efecte;

La Comissió, per majoria de vots, té l'honor de proposar a la Cambra l'adopció dels següents acords:

1.ª Declarar greus les actes dels Diputats electes per Lleida senyors Romà Sol, Joan Rovira i Antoni Secanell.

2.ª Declarar, de més a més, que el Diputat electe senyor Joan Rovira manca de capacitat legal per a exercir el càrrec de Diputat, puix que simultàniament a les eleccions exercia el d'Advocat de l'Estat al Tribunal Econòmic-Administratiu de Lleida.

3.ª Nomenar una Comissió, integrada per cinc senyors Diputats, perquè examini i obri informació sobre l'ocorregut amb les actes d'Odén.

Barcelona, 8 de desembre de 1932. — El President de la Comissió, J. Casanelles. — El Secretari, J. Tauler.»

El Sr. PRESIDENT : Llegeixi's, també, el vot particular.

Un Sr. SECRETARI : «Vot particular.—Examinat l'expedient electoral de la circumscripció de Lleida, i pel que respecta a la qualificació d'acta greu feta en el dictamen de Majoria.

Els sotasignats formulen vot particular en

el sentit que les protestes que consten en el dit expedient, i concretament l'acta de votació d'Odén, en la que circumscriu la impugnació, no pot alterar el resultat obtingut de la proclamació dels candidats senyors Rovira, Secanell i Sol, que surten elegits per minoria.

Atès que en l'expedient apareixen indicis d'irregularitats comeses en l'esmentada secció d'Odén, els sotassignats proposen que s'instrueixin les diligències pertinents, per tal de descobrir les persones que puguin ésser responsables d'aquelles irregularitats a fi d'imposar les sancions que siguin procedents.

Palau del Parlament de Catalunya, 8 de desembre de 1932. — J. Tries de Bes, Pau Romeva i Antoni Miracle.»

El Sr. PRESIDENT : Es posa a discussió el vot particular. Hi ha algun signant d'aquest vot particular a la Cambra? El President de la Comissió pot fer ús de la paraula.

El Sr. CASANELLES : En el segon extrem del dictamen apareix la incapacitat legal del senyor Rovira; (*El senyor Rovira demana la paraula.*) però, donades les circumstàncies actuals i el fet de tractar-se d'una qüestió que afecta al primer Parlament Català, creiem que per aquesta sola vegada pot retirar-se aquest extrem, i creiem també que poden venir al Parlament els Diputats que han estat elegits pel poble. Retirem, doncs, l'extrem que fa referència a la incapacitat legal.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Rovira.

El Sr. ROVIRA : He demanat la paraula per explicar els motius pels quals vaig presentar-me en candidatura. De primer antuvi estimava que no existia incompatibilitat. La defensa la féu el senyor Casanelles mateix ahir, però, jo entenc que haig de donar almenys unes breus explicacions. Quan se'm consultà, vaig tenir en compte els antecedents que sobre el particular hi havien i, en conseqüència, vaig estimar que no existia el cas d'incompatibilitat. A part de la deferència especial que ha tingut amb mi el senyor Casanelles en retirar aquesta part del dictamen, que pel que particularment m'afecta he d'expressar per aquest fet les meves més completes gràcies, m'interessa fer constar que el Parlament català ha anat a les eleccions amb una convocatòria semblant a la del Parlament espanyol, i que en aquest es presentà precisament un cas igual al meu. Per això estimo que jo no estava comprès en el cas d'incompatibilitat. En efecte, el senyor Bujeda, per la seva qualitat no solament de company, sinó també de company de la mateixa promoció meva, era Advocat de l'Estat a la província de Jaén, i essent Advocat de l'Estat a la província de Jaén i tenint al seu càrrec les funcions de Secretari del Tribunal Econòmic-Administratiu, i no únicament això, sinó també les de Fiscal del Tribunal Contencioso-Administratiu, presentà la seva candidatura per la circumscripció de Jaén. Plantejada la qüestió, el dictamen que formulà la Comissió d'Actes del Parlament espanyol diu així : «Por último, el Apoderado don Juan Luis Pérez Ortega formula reclamación, fundada en el párrafo tercero del art. 7.º

de la Ley Electoral, para manifestar no sean tenidos en cuenta los votos computados al candidato don Jerónimo Bujeda Muñoz, Abogado del Estado de Jaén, puesto que, como tal abogado del Estado, ha desempeñado funciones de Fiscal de lo Contencioso y las de miembro del Tribunal Económico de la Delegación de Hacienda.

Cree el ponente que subscribe que, según el n.º 2 del art. 13 del Reglamento provisional de las Constituyentes, podemos entender en la cuestión de incapacidades e incompatibilidades, aparte lo dispuesto en el n.º 5 del art. 16 de dicho Reglamento, que deja sin efecto las incompatibilidades.

No obstante, por si la Comisión de Actas no estuviera conforme con el criterio anterior, entiendo el informante que no hay capacidad legal en el caso que se discute. Se trata de un cargo sin propia jurisdicción, y aunque lleve aparejado, en ocasiones, el ejercicio de Fiscal de lo Contencioso, tampoco puede asimilarse este cargo a la función fiscal ordinaria, que es a la que se refiere el art. 7.º de la Ley Electoral. El Fiscal de lo Contencioso es simplemente un defensor de la Administración en juicio, sin privilegio alguno.

Hay muchos precedentes y resoluciones legales, que omito en gracia a la brevedad, pero que acudiré en momento oportuno si fuera preciso.

Otra prueba es que los Abogados del Estado pueden ejercer el bufete profesional, y el Fiscal ordinario, no.»

Aquest dictamen fou presentat, evidentment, a discussió a la Cambra, i mentre el senyor Ayuso formulava un vot particular, el senyor Menéndez i Fernández, caracteritzat socialista, mantenia el dictamen, dient que les argumentacions del senyor Ayuso eren «De ideas un tanto atávicas, disolutistas y reaccionarias», deia el dictamen:

«Aparte de que el espíritu del Gobierno, que en el párrafo 2.º del art. 13 del Decreto provisional y en el párrafo 5.º del art. 16 empieza por excluir de las incompatibilidades de la inmensa mayoría de aquellos que en los Reglamentos y en la ley anterior se señalaban como casos de incompatibilidad. Yo digo : Si el párrafo 5.º del art. 16 excluye para las incompatibilidades, es lógico que hubiera excluido también para ciertas incapacidades, salvo los casos de quiebra y de sentencia firme, de deudas al Estado, de contratistas del Estado, Ayuntamiento o Diputación. En los demás casos, las incapacidades no se debieran tener en cuenta en Cortes Constituyentes como éstas. — Yo sostengo más, señor Ayuso. Yo sostengo que el Abogado del Estado no ejerce jurisdicción, no tiene privilegio alguno, un Abogado del Estado puede ejercer la abogacía, tener bienes en el territorio, intervenir en la política, y un juez cualquiera puede procesarlo. Todavía no hace más de dos meses un Abogado del Estado pidió la jubilación, y una disposición del Ministerio de Hacienda de 8 de mayo resolvió considerando a los abogados del Estado como funcionarios de la Administración Central que son, y en la ley taxativamente está determinado que los funcionarios de la Administración Central son capaces. — Vean, pues, el señor

Ayuso y la Cámara, como en el caso de Abogados del Estado no necesitamos siquiera pedir aquel grado de condescendencia que se pedirá para los Inspectores de Enseñanza, con aprobación y beneplácito, como para toda clase de funcionarios.»

(*Diario de Sesiones*, n.º 4, del 20 juliol 1931; pàg. 69.)

En vista d'aquestes consideracions, i estimant que tant el Reglament de 29 de juliol de 1924 com la Llei de 22 de juny de 1894, estableixen la diferència cabdal entre les funcions administratives i les jurisdiccionals, i donat el precedent establert pel Parlament espanyol, és quan jo vaig acceptar l'anar en candidatura.

Res més, si no remerciar, com he dit abans, al senyor Casanelles les manifestacions que ha fet.

El Sr. TRIES DE BES : Demano la paraula.

El Sr. PRESIDENT : Sobre el vot particular?

El Sr. TRIES DE BES : Sobre el vot particular.

El Sr. PRESIDENT : Així resta acordat que es retira aquest extrem segon del dictamen. Ara el senyor Triés de Bes té la paraula per a defensar el vot particular.

El Sr. TRIES DE BES : Senyors Diputats : La Comissió d'Actes i qualitats ha qualificat, pel que es refereix als tres llocs de minoria de Lleida, l'acta, greu. Els companys de Minoria hem formulat vot particular als dos extrems que comprèn l'apreciació de l'acta de Lleida : el que es refereix concretament a la proclamació, i pel que es refereix — segon extrem — a les mesures que s'hagin d'adoptar respecte a irregularitats o abusos comesos en una secció, la secció del poble d'Odén.

Anem a examinar el primer aspecte, perquè en el segon no hi ha gairebé criteris oposats en el si de la Comissió. Tots opinàvem, i opinem nosaltres amb doble força, que si hi ha hagut una irregularitat i si hi ha hagut un abús, aquest ha d'ésser esmenat, per tal que s'estableixi l'exemplaritat que requereix, ja que és una ambició de tots, una noble ambició, la puresa del sufragi.

La discrepància està en el primer extrem, en la qualificació de l'acta; la qualificació de gravetat de l'acta, i que, com diem en el vot particular, se circumscriu, es concreta, en l'elecció del poble d'Odén.

Quins factors han determinat aquesta qualificació o, millor dit, aquesta actitud de la Comissió? Han estat dos : El primer, que en aquesta secció, de nombre reduït de votants, apareixen com tenint vots solament tres dels candidats, essent vint-i-dos els que pròpiament o francament lluitaven a la província de Lleida. Tres: el senyor Sol, el senyor Rovira i el senyor Secanell. L'altre factor, el que l'acta apareix datada el dia 20 de novembre, i l'envelop és segellat pel correu el dia 22 de novembre.

Bé, senyors Diputats. Aquests dos fets han determinat la qualificació de greu per part de la Majoria i de lleu per part de la Minoria.

El que ha esdevingut a Odén ha passat gairebé en totes les circumscripcions de Catalunya. (*Protestes.*)

Que hi ha hagut actes i escrutinis en què s'hagin borrarat noms, és indiscutible; que apareguin nimietats de forma en dates i coses, gairebé en totes; el senyor Tauler, ací present, recordarà

que l'escrutini de Barcelona-ciutat, al qual estaven conformes tots els secretaris dels partits en lluita, es va veure, en complir el procediment de l'obertura de pliques, una per districte, en obrir la del districte vuitè si no recordo malament, aparegué una acta en blanc. Ho recorda el senyor Tauler? (*El senyor Tauler assenteix.*) Hi ha hagut actes en la circumscripció de l'antiga província de Barcelona, per on jo he sortit Diputat, datades la ciutat de Barcelona, i encara algunes amb la data equivocada. En recordo una, la n.º 25.

La primera cosa s'explica per vel·leïtats del cos electoral, la simpatia, el prestigi, fins la malvolença que hom pugui tenir a determinats candidats; això és indiscutible. Cap de nosaltres té la mateixa votació que els nostres companys de candidatura. A molts no ens han votat en determinades seccions. La segona part s'explica per la complicada tramitació documental de les eleccions, fetes en un espai de temps relativament curt, dins el qual s'han d'omplir un munt de documents i no sempre curen d'aquesta feina persones tècniques, ni d'altres que estiguin avesades en aquesta mena d'affers. Però jo vull admetre aquests dos factors, diguem-ne de sospita; jo admeto que es dibuixi fins el que ha dit el company Battestini amb una paraula gràfica que es dibuixi una irregularitat, jo ho admeto. Senyors Diputats, ho admeto i raono dintre la hipòtesi, i si molt m'apureu, dintre la seguretat que l'acta d'Odén és una irregularitat electoral.

El Sr. CANTURRI : Ara, ara; això mateix.

El Sr. TRIES DE BES : Ah, i doncs, no sap el senyor Canturri, que sempre m'agrada discórrer damunt de realitats? Ho admeto; però jo afirmo, senyors Diputats, que aquesta irregularitat electoral de la secció d'Odén no pot determinar una qualificació d'acta greu, sinó d'acta lleu, perquè no altera ni pot alterar el resultat electoral de la circumscripció de Lleida.

El poble d'Odén té 158, 156, 155 electors; (*Protestes.*) hi ha hagut, senyors Diputats, moltes actes en les quals els companys de la V. S. (*Es dirigeix al senyor Simó Bojarull.*) anaven amb tot el cens en blanc. (*Molt bé.*)

VEUS : Cap, cap.

El Sr. TRIES DE BES : El senyor Aragay va dir en el Congrés espanyol, que això era una prova de civisme que honorava el lloc on ocorria.

El Sr. LLUHÍ : Això no ho ha dit mai.

El Sr. TRIES DE BES : Tinc ací el *Diari de Sessions*. Es discutia l'acta de Pontevedra, senyor Lluhí; no l'acta de Salamanca, perdoni. Bé : En el si de la Comissió, en la discussió enlairada que vàrem tenir, ho he de reconèixer, vaig exposar els preceptes pels quals es determina la qualificació d'acta greu i d'acta lleu. Recordi el senyor President de la Comissió que jo m'esforçava, pobre de mi, en la meua modesta experiència parlamentària, encara que un xic agitada, dient-li com s'havia fet i com es feia, i el senyor Casanelles m'argüia : «No em podreu senyalar mai un text concret on això s'estableixi.» Doncs, ara en parlarem.

És evident que ni el Decret del Govern Provisional de la República del 8 de maig, text fo-

amental i que ha presidit aquestes eleccions, ni el Reglament provisional de les Corts Constituents espanyoles, que s'ha reflectit gairebé amb una traducció literal en el Reglament que ara anem a discutir, no en deien res, és cert. El Decret al qual abans em referia, el 8 de maig, l'única cosa que fa, com a fonamental i que transforma el règim o procediment electoral, és que el que abans era facultat del Tribunal Suprem per a la qualificació de les actes, resta traspassat íntegrament a la Comissió d'Actes protestades, a la Comissió d'Actes i qualificació. Això és cert. És a dir, que el que fa aquest Decret és tornar al règim anterior, a la Llei d'agost de 1907, a la Llei Maura, al procediment que seguien abans les Corts espanyoles, on el Congrés, per mitjà de la Comissió d'actes, establia i determinava la validesa o la nul·litat de l'elecció i qualificació, les incompatibilitats i incapacitats dels Diputats electes. Naturalment, hi havia un text que determinava això, i aquest text el tinc ací.

El Sr. PALACÍN : Abans?

El Sr. TRIES DE BES : Abans, precisament.

El Sr. PALACÍN : Abans de la intervenció del Tribunal Suprem?

El Sr. TRIES DE BES : Ara ho estic mirant. Tinc ací el Reglament oficial del Congrés, i el poso a la disposició de V. S. Em dec haver explicat malament. Demano perdó a V. S.

El Sr. PALACÍN : No; el que demano perdó sóc jo.

El Sr. TRIES DE BES : És l'article 19, i ja em permetran els senyor Diputats que el llegeixi en castellà, per no traduir. Diu l'article 19 : «La Comisión de Actas clasificará las actas por el orden de su numeración, distribuyéndolas en tres clases : Comprenderá la primera las que no tengan protestas ni reclamaciones; la segunda, las que sólo ofrezcan ligeros motivos de discusión, y la tercera, las que ofrezcan dificultades más graves : 1.º Alteración o sustitución ilegal de la Comisión del Censo», cosa que no interessa. 2.º Suspensión gubernativa impuesta a los alcaldes de pueblos, etc.»; tampoc no interessa. «Negativas injustificadas del Presidente de la Comisión del Censo a recibir pliegos que contengan protestas de interventores»; tampoc no interessa. «4.º Negativas a los interventores legítimos»; tampoc no interessa. «5.º Tardanzas injustificadas en remitir al Congreso las copias literarias»; tampoc no interessa. «6.º Cualquier alteración material o esencial en el texto de estos documentos, actas de escrutinios, que influyen en el cómputo de votos.» Aquest és el cas.

No influeix en el còmput de vots, en la proclamació, la secció d'Odén; no influeix perquè el varen fer amb la còpia a la mà, i el Diputat senyor Comorera el recordo al meu costat quan feia les dades aritmètiques. Era essencial, essencialíssim, perquè segons el Reglament l'acta és greu o és lleu si la irregularitat comesa — aquí diu falsedat — altera el còmput de vots en el sentit de la proclamació.

El Sr. ANDREU : Diu «necesariamente».

El Sr. TRIES DE BES : «Necesariamente»,

és clar; doncs, que no sap el senyor Andreu què vol dir «necesariamente»? Llàstima que el senyor Pompeu Fabra no ocupi un escó de Diputat. *(Es promou un aldarull.)*

El Sr. PRESIDENT : Ordre, senyors Diputats. Segueixi V. S.

El Sr. TRIES DE BES : Doncs en l'acta d'Odén admetem les dues hipòtesis : que es descomptin els vots, els senyors Rovira, Sol i Secanell són Diputats igualment. Voleu una altra hipòtesi més exagerada?

Un Sr. DIPUTAT : Són qüestions d'ordre moral.

El Sr. TRIES DE BES : O, d'ordre moral! Que llargament podríem parlar de qüestions d'ordre moral! *(Protestes i aldarull.)*

El Sr. PRESIDENT : Senyors Diputats, una intervenció està bé, intervencions col·lectives, però, ja no són tolerables.

El Sr. TRIES DE BES : Si les intervencions m'agraden. Doncs admetem la segona hipòtesi: tot el cens d'Odén volcat als altres companys de la candidatura — ni el senyor Rovira, ni el senyor Sol, ni el senyor Secanell no tenen ni un sol vot —, doncs encara surten el senyor Sol, el senyor Rovira i el senyor Secanell

Un Sr. DIPUTAT : Com ho sabeu?

El Sr. TRIES DE BES : Perquè simplement ens han estat ensenyades unes regles que se'n diuen de sumar i restar... *(Moltes d'interrupcions a la vegada.)*

El Sr. PRESIDENT : El senyor Tries dialoga i al·ludeix tots els senyors Diputats, i això fatalment provoca interrupcions. Jo agrairé al senyor Tries de Bes que es dirigeixi a la Cambra en general; que faci al·lusions directes als senyors Diputats.

El Sr. TRIES DE BES : Durant el règim del Tribunal Suprem, en mantes ocasions el Tribunal Suprem de Justícia, qualificant i informant sobre les actes, també va prendre acord en casos semblants a aquests. I és criteri unànime, terminant i constant del Tribunal Suprem, que en totes les eleccions en les quals hi hagi hagut irregularitat en un districte concret, i sempre que aquestes irregularitats, aquestes falsedats, veritaders delictes, si voleu, no alterin el resultat de l'elecció, no pot alterar-se tampoc la proclamació feta per la Junta Provincial.

Jo no pretenc llegir aquí, però estan a la disposició dels senyor Diputats tots aquests dictàmens del Tribunal Suprem. Em referiré únicament, i des del punt de vista del dret, el fonament que tenen aquests dictàmens.

És molt senzill; senzillíssim: Es vetlla per la puresa del sufragi, i la Comissió d'Actes és depositària i exerceix aquesta augusta missió. Es va a la puresa del sufragi, al respecte al dret indiscutible dels elegits i dels electors. Pot haver-hi una irregularitat com la d'Odén, però quan aquesta irregularitat no transforma els resultats de l'elecció, primer són els drets dels elegits i dels electors, en aquest cas, de tots els electors de l'antiga província de Lleida — exceptuant aquest poble d'Odén — que han expressat la seva voluntat, i deixant de banda aquesta secció d'Odén, surten proclamats aquests tres senyors. Els drets

d'aquests senyors han d'ésser respectats, i no s'hi val a què per un acte aliè, al qual ells no han intervingut, una comissió estableixi una qualificació que va directament contra aquests drets. Ara, quan aquestes infraccions de les regles de la puresa del sufragi, d'aquests principis i d'aquestes normes, ja graten i toquen la rel dels drets dels elegits i dels electoors, aleshores la Comissió d'Actes ha d'escatir, ha d'aclarir i ha d'examinar on radica la culpa, per tal de defensar com cal els drets inalienables dels electors que veuen com per una irregularitat comesa en una part del districte la seva voluntat és adulterada, i que els drets dels Diputats electes, per efecte d'aquella irregularitat, no són respectats, ja que aleshores és proclamat un altre o altres candidats.

I aquí hi ha la diferència entre la qualificació d'actes greu i acta lleu. Però, tots aquests raonaments, senyors Diputats, s'han fet quan han aportat a l'expedient electoral proves, documents; i aquí solament hi ha indicis, sospites — fortes si voleu —, però indicis i sospites, a la fi.

Com ha nascut això? A l'acta de proclamació de Lleida, un representant dels Diputats que surten elegits per majoria impugna les actes. I aquí, un Diputat electe, informa davant de la nostra Comissió, sense aportar ni un sol document, fiats nosaltres únicament amb les seves paraules, que poden ésser molt vertaderes, però que són contradites per les manifestacions dels diputats que són impugnats, per aquesta acta que vosaltres haveu qualificat d'acte greu.

I jo pregunto: És que per indicis, per sospites, encara que sigui molt autoritzada la persona que el planteja, hem d'arribar a una qualificació tan transcendental com ho és la d'acta greu?

En les actuals Corts Constituents espanyoles, es va produir un cas exactament igual al que presenciem de la circumscripció de Lleida. El cas que em refereixo afectava la circumscripció de Pontevedra, i es tractava d'una acta, si no recordo malament, de Sarrias — o un nom així — on, segons sembla, s'havia comès una falsedat. Senyors Diputats. Una falsedat! Prou sabem que això no era el dictamen, no era encara la qualificació de greu; però ja sabem tots que la qualificació de greu és el primer estadi del procés per anar al dictamen. I va ésser refusat el dictamen amb paraules com aquestes:

«¿Vamos, pues, a decidirnos por sospechas? ¡No! ¿Por presunciones? ¡No! ¿Por indicios? ¡No! Por pruebas, sí que vamos a juzgar.» I això ho deia un Diputat ben considerat per vosaltres i ben estimat per mi, i que malauradament no està entre nosaltres: Albert de Quintana i de Leon. ¿I en l'acta de Salamanca? En l'acta de Salamanca es va dir el següent. (*Llegeix.*)

I ara em refereixo a l'aspecte moral i estableixo comparança amb la qualificació d'acta lleu que ahir férem de la circumscripció de Tarragona. Cal tenir en compte que les paraules que he llegit relatives a l'acta de Salamanca, són del Diputat senyor Aragay. Tant impressionants havien d'ésser les manifestacions d'aquest senyor Diputat i les dels altres que varen acompanyar-lo, que un company nostre, el senyor Simó Bofarull, va presentar a aquesta acta una esmena dema-

nant la validesa de les eleccions de Salamanca. I l'ànim dels senyors Diputats, resta ben reflectit en el *Diari de Sessions*, reduït per aquells raonaments morals del senyor Aragay. Es va retirar el dictamen, i aleshores el senyor Simó Bofarull va retirar la seva esmena.

De l'altre punt... De l'altre punt em resta molt poc a dir. Si s'ha dibuixat una irregularitat o el que sigui — que jo ho admeto —, nosaltres estem tan interessats com el que més ho estigui que la irregularitat, la infracció o el que sigui, s'escateixi degudament i que sigui castigat. Però de cap manera pot confondre's la nostra missió amb la dels altres organismes que tenen la funció civil de deduir determinades responsabilitats.

I ja que tinc el *Diari de Sessions* a la mà (amb el permís del senyor President que tanta benvolença té per aquest Diputat, i li prego que per breus segons me la continuï atorgant) declaro que no he de donar cap consell al senyor Casanelles, el digne president de la Comissió d'Actes. No tinc cap títol per fer-ho; autoritat docent he tingut damunt d'ell durant uns mesos, que ell va cancel·lar brillantment a la Universitat de Barcelona, i que ha estat l'inici d'aquesta carrera que segueix tan esplendorosament, i ja que tinc el *Diari de Sessions* a les mans, li pregaré que es faci seves les paraules del President de la Comissió d'Actes a les Corts Constituents, senyor Cordero, pronunciades a propòsit de l'acta de Salamanca.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Casanelles.

El Sr. CASANELLES : Senyors Diputats: Després d'haver escoltat atentament el senyor Tries de Bes, haig de dir que, sentint-ho molt, no puc retirar el dictamen com hauria volgut, perquè els raonaments exposats per V. S. no m'han convençut.

La Comissió d'Actes, de la qual he estat nomenat President, ha volgut que totes les actes que s'han presentat fossin estudiades detingudament, d'una manera precisa, perquè hem cregut que essent aquest el primer Parlament de Catalunya, calia que es vetllés més que mai per la puresa del sufragi, a fi que vinguessin a aquest Parlament els representants vertaderament elegits pel poble. És per això que m'ha estranyat molt que el senyor Tries de Bes hagi manifestat que el que ha ocorregut a Lleida és el que ocorre a tot arreu, i el senyor Tries de Bes sap bé que en el si de la Comissió l'esperit que dominava era el de no aprovar cap acta en la qual concorreguessin fets com els que s'han registrat a Lleida, i sap també V. S. les manifestacions que va fer davant la Comissió d'Actes, manifestacions que no vull repetir ací.

El Sr. TRIES DE BES : Sap V. S. la intenció i el sentit de les paraules a les quals es refereix.

El Sr. CASANELLES : He de dir que totes les altres actes han estat examinades amb la màxima cura, i pel que fa referència a les de Tarragona i Girona, no hi hem trobat altra cosa que petits detalls, coses sense importància, molt corrents en aquests casos, ja que solen ésser fruit de la nerviositat política, i que en el cas

d'haver-se presentat en aquestes actes circumstàncies com les que concorren en la de Lleida, nosaltres, mantenint el criteri que aquest primer Parlament de Catalunya respongui i sigui un reflex de la màxima sinceritat electoral, nosaltres, sentint-ho molt, hauríem declarat també greus aquelles actes.

Però al mateix temps s'ha de tenir en compte que els actes ocorreguts en relació amb l'acta de Lleida, no són de poca importància, sinó que, al contrari, són d'una gran importància i d'una gran transcendència, de manera que crec necessari explicar-los als senyors Diputats perquè es facin veritable càrrec de la magnitud i de la importància d'aquests fets.

A Lleida, el dia de les eleccions, ocorregueren algunes irregularitats en alguns pobles, principalment en tres, que són els de Juncosa, Torregrossa i Odén. Aquestes irregularitats han estat comprovades per les declaracions que s'han fet davant de la Comissió d'Actes. (*Els senyors Tries de Bes i Romà Sol demanen per parlar.*)

Aquestes irregularitats motivaren el que es repetís l'elecció a Torregrossa, Juncosa i Odén.

A Odén sembla que l'elecció del diumenge hi va haver algú que amb un revòlver a la mà, segons declaració feta per un Diputat, i un Diputat d'aquest Parlament per a mi quan fa una declaració d'aquesta importància, la creuré sempre mentre les proves no em demostrin el contrari. I aquest senyor Diputat, que es troba en aquest saló, va declarar, davant de la Comissió, que havia estat presa, revòlver en mà, l'acta en blanc d'Odén.

Naturalment que ja sé que el senyor Tries de Bes dirà que la declaració d'un simple Diputat no té cap importància, i que no es pot considerar el que digui com a un fet veritable en tant no hi existeixin proves. L'Assemblea és la que veurà si les manifestacions d'aquest senyor Diputat tenen o no tenen importància i si constitueixen o no una prova; però és que si solament hi hagués la declaració del senyor Palacín, indubtablement que aquesta declaració la Comissió l'hauria considerada com a insuficient, donat el seu esperit d'imparcialitat en jutjar aquesta acta. Després de l'acte que es desprèn de les declaracions del senyor Palacín, han ocorregut fets que demostren que aquelles declaracions són veritables, i vénen a comprovar que la qualificació de greu que s'ha donat a aquesta acta és justificada.

Després d'haver escoltat el senyor Tries de Bes, quan ens parlava del que entén per fets que condueixin a la qualificació d'una acta en lleu o greu, jo hauria de dir que si bé és veritat que no hi ha textos legals que determinin quan uns fets són greus, tampoc no n'hi ha que assenyalin quan uns fets deixen d'ésser-ho.

Jo crec que és una qüestió de mera doctrina jurídica el de considerar actes greus aquelles en les quals concorrin fets de tal transcendència que no deixin lloc a cap dubte, i la determinació d'aquesta gravetat ha de restar, en tot moment, al determini, a la consciència, dels elements de la Comissió d'Actes, i més tard, al judici de tota la Cambra.

Nosaltres, en el si de la Comissió d'Actes, hem cregut, davant dels fets ocorreguts a Odén, que són de tal importància, i que són tan greus, que no hi havia altre camí que el de declarar aquella acta greu i presentar aquest dictamen a la Cambra, perquè aquesta, tenint en compte les manifestacions fetes pel senyor Tries de Bes, i les que jo faig en nom de la Comissió, jutgi com a sobirana que és, ja que no existint encara cap reglament que determini altrament, aquesta Cambra és l'única que pot dir si aquesta acta és greu o no.

Però és que, a més, el senyor Tries de Bes, voldria fonamentar aquesta decisió llegint un article, i desitjaria que això no pogués representar la més petita ofensa per a ningú, i si en les meves paraules hi ha la més minsa molèstia, siguin donades, des d'ara, per retirades. Es tracta de l'article 4.^t del Decret del 8 de maig de 1931, publicat pel Govern Constitucional, i en aquest article 4.^t, que llegiré traduït al català, (*Molt bé, molt bé en els bancs de la Majoria.*) es diu: (*Llegeix l'esmentat article.*)

Perdoni el senyor Tries de Bes; no voldria que les meves paraules fossin motiu de molèstia per ell, però és necessari fer totes aquestes declaracions perquè la Cambra, i aquest és un desig nostre, naturalment, vegi les raons que ens han mogut per a prendre aquesta actitud.

No solament s'ha denunciat el fet que, revòlver en mà, es va prendre una acta com ha fet que en molts casos tindrà solament una importància relativa, sinó que, a més, va ocórrer un altre fet, que ve a demostrar la veracitat de la declaració feta pel senyor Palacín; i aquest altre fet, senyor Tries de Bes, és que l'acta robada era en blanc. Però encara hi ha més. El sobre en què hi anava l'acta portava la data del dia de l'elecció, és a dir, el dia 22 de novembre, en tant que la data de l'acta era del 20 del mateix mes, i això constitueix ja la primera irregularitat. Al mateix temps s'ha de tenir en compte que per anar d'Odén a Oliana s'hi ha d'invertir, pel cap més baix, un dia i mig. Al mateix temps s'ha de tenir compte que quan tres partits són els que lluiten en una mateixa província, o en una mateixa demarcació, és lògic que es votin els candidats d'un partit, de dos dels partits que lluiten, o bé que es faci una barreja de noms dels tres partits que intervenen en la lluita; però, senyor Tries de Bes, en l'acta de referència apareixen tan sols els noms de tres senyors, de manera que els altres senyors que figuraven en les tres candidatures en lluita no obtingueren ni un sol vot.

Davant d'aquests fets, vaig demanar al Diputat electe senyor Rovira si podia dir-me quin era el seu criteri sobre el què havia passat; quina era la seva situació respecte a Odén; si havia fet propaganda electoral en aquell districte. I el senyor Rovira em va dir que desconeixia en absolut tot el que hagués pogut passar a Odén, ja que ell havia fet la campanya electoral al districte de la Seu d'Urgell, molt allunyat d'Odén.

Vaig preguntar-ho també al senyor Sol, i la resposta d'aquest senyor va ésser la de què el resultat d'aquesta elecció l'havia sorprès de tal

manera, que no volia que es comptessin en l'escrutini els vots obtinguts en aquest poble, i que ell era el primer que no sabia explicar-se el cas de l'acta que ara discutim.

Doncs bé, resulta de tot això que existeixen plens indicis de falsedats, i que no hi ha dubte que s'ha afavorit a tres senyors que són de la Lliga Regionalista. I jo, en aquest moment, he de dir que no em fixo amb el partit al qual pertanyen aquests senyors, sinó que l'assumpte ha estat mirat en el si de la Comissió, sempre, sense tenir en compte per res llur filiació política; hem obrat només com a membres de la Comissió d'Actes, perquè — suposem-ho un instant — si haguéssim hagut de tenir en compte els partits, tampoc no ens hauria interessat, ja que els nostres Diputats havien sortit tots elegits, i no ens hauria importat que en la candidatura que resultés triomfant per minories fos proclamat un o altre. El que nosaltres volíem, i volem, era solament la puresa del sufragi i que no es repetissin casos semblants.

Nosaltres creiem que els fets esmentats demostren plenament la il·legalitat de les actes, perquè constitueixen una falsedat, i això ja és prou perquè nosaltres, que hem de jutjar aquest afer, les declarem greus, més ben dit, que siguin les Corts les que qualifiquin aquestes actes de greus.

El senyor Tries de Bes parlava que nosaltres volíem condemnar per indicis. No, senyor Tries de Bes. Els indicis, com V. S. ha reconegut, són molts greus; però així i tot, nosaltres no volem condemnar a ningú. Nosaltres ens limitem a demanar que se suspengui l'elecció; nosaltres declarem les actes greus perquè es pugui obrir una informació. He dit que no condemnem a ningú per indicis; però sap molt bé V. S. que es processa per indicati, i, en aquest cas, és en el que ens trobem nosaltres. És per indicis que demanem que aquestes actes siguin declarades greus.

Volem que tot seguit s'obri una informació, una informació realitzada per una Comissió a anomenar, i que haurà d'anar al poble d'Odén per fer les investigacions necessàries, per a després d'informar-nos; jo demano que aquesta Comissió no estigui integrada per cap element de la Comissió d'Actes, ni per cap Diputat dels que estiguin afectats per aquesta informació, sinó que la formin uns senyors Diputats que no hagin intervingut per res en l'afer, i que es traslladin als pobles d'Odén i Oliana, per a fer la deguda informació; una vegada hagin lliurat llur dictamen, és quan nosaltres podrem qualificar, i és quan seran procedents tots aquells textos legals que el senyor Tries de Bes ens llegia per a argumentar que nosaltres condemnem sense proves.

Nosaltres voldríem que d'aquesta informació no en surti (i així ho espero) cap culpabilitat per als Diputats les actes dels quals es declaren avui greus. Car si, al contrari, resultés alguna responsabilitat per aquests Diputats, a conseqüència de la informació oberta, jo, sentint-ho molt, hauria de demanar — i faria, naturalment, el corresponent dictamen — les sancions que fossin pertinents, perquè no es pogués repetir el cas que vinguessin a seure en aquests escons, no

els representants del poble de Catalunya, sinó aquelles antigues tradicions i costums parlamentaris de temps enrera, perquè no poguessin tenir seient a aquest Parlament els cacics i no els que vol el poble que seguin ací. (*Aplaudiments de la Majoria i de la Minoria socialista. Molt bé, molt bé!*)

El Sr. TRIES DE BES : Vaig a rectificar, perquè, en realitat, el senyor Casanelles, no ha contestat a cap dels arguments que jo he adduït, respecte a la nul·litat i invalidesa de les actes, qualificació que jo estimo de gran transcendència.

Les actes de Torregrossa i Juncosa han estat actes que han vingut amb tots els requisits legals, sobre les quals ni tan sols hem d'insistir. El que aquí ha quedat ben palès, per les pròpies manifestacions del senyor President de la Comissió d'Actes, és que s'ha anat a una qualificació pel que va dir un senyor Diputat del partit de V. S...

El Sr. CASANELLES : No, no!

El Sr. TRIES DE BES : ...contradint-se amb el que varen dir el senyor Romà Sol i el senyor Rovira.

Un Sr. DIPUTAT : Aquestes són parts interessades.

El Sr. TRIES DE BES : Contradint-se amb el que han dit aquests senyors! Però l'essencial, que ha esquitllat el senyor Casanelles, és el que caracteritza i ha caracteritzat sempre el Parlament d'Espanya i els Parlaments de tot el món, i és que quan en una sessió s'apunten unes irregularitats, i aquestes no afecten el resultat de la proclamació, és impossible la declaració de greu.

El Sr. CASANELLES : Jo, que, afortunadament, és la primera vegada que conec un Parlament, aquest Primer Parlament de Catalunya, crec que han de dictar-se lleis noves i que s'ha de fugir de tots els altres Parlaments. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

Un Sr. DIPUTAT : És aquesta la revolució que hem fet!

El Sr. TRIES DE BES : Senyor Casanelles, nosaltres, com a Diputats, ací hi hem de fer lleis, però per a fer-les amb tota l'autoritat ens cal abans complir les existents.

Com deia a V. S., no m'ha contestat els meus arguments i n'ha adduït un altre, i llavors jo m'he permès demanar a la Presidència per a fer una breu interrupció, però els meus companys no m'han deixat fer-la; era per a referir-me a aquest n.º 4 al·legat per V. S. sobre la compra de vots. Què té a veure això? Què té a veure la compra de vots? La compra de vots no ha estat adduïda ni al·legada per ningú, ni pel senyor Palacín, amb la seva passió política.

Un Sr. DIPUTAT : I les pistoles?

El Sr. TRIES DE BES : A les pistoles el senyor Casanelles no els ha reconegut cap importància, i ha dit — són les seves paraules textuales — que si aquestes haguessin existit, no per això hauria qualificat l'acte de greu.

Ací, senyors Diputats, aquesta qualificació de greu afecta a l'honorabilitat de tres senyors que no han intervingut per res, com ha reconegut el senyor Casanelles, en l'afer. Ell aplicava la qualificació de les actes el tràmit del procés per indicis, que res no té a veure-hi.

En acabar el seu parlament, el senyor Casa-

nelles deia que si després de la informació es demostrava que aquests senyors Diputats han intervingut en els fets de què es tracta, és aleshores quan cal condemnar-los. Déu nos en guard de la tècnica i la teoria processal de V. S.!

Jo no he d'afegir res més, sinó insistir en els meus punts de mira, sobretot en el que és argument capital del meu parlament: que aquest resultat no pot alterar per res la proclamació, i que si hi ha algú que ha delinquit, que és indiscutible, que aquest la pagui i que caigui damunt d'ell tota la responsabilitat, però no fer-la caure damunt d'uns senyors sobre els quals no hi ha cap indicati en aquest moment que siguin culpables. (*Rumors d'aprovació en la Minoria regionalista.*)

El Sr. PRESIDENT: He de fer avinent als senyors Diputats que, segons el Reglament al qual ens subjectem, s'han de consumir dos torns en pro i dos en contra, i que poden intervenir els Diputats electes per la circumscripció que han estat al·ludits. Faig aquest aclariment perquè la Presidència s'atindrà a aquest article del Reglament. Té la paraula el senyor Romà Sol.

El Sr. SOL: Senyors Diputats: no estranyeu que m'aixequi amb l'ànima profundament adolorida. Tota una vida d'il·lusions posades en aquest moment de poder parlar en el Parlament de la nostra Catalunya refeta, tota una vida esperant que arribés aquest moment, per a després haver-hi de parlar per primera vegada per a defensar la meua honorabilitat, que mai, en cap dels terrenys, no havia estat posada en dubte per ningú, ni pels que formeu aquesta Majoria. Perquè els arguments que ací es donen, senyors Diputats, per a justificar la declaració de gravetat de la nostra acta de minoria de la circumscripció de Lleida, les raons que s'addueixen són d'aquelles que fan molt de mal a aquell que té la sensibilitat delicada.

Què ha passat a la circumscripció de Lleida, que hagi merescut aquesta excepció entre totes les eleccions del primer Parlament de Catalunya. ¿Com s'han mirat els meus coprovincials, els vells lleidatans, això, que no ha evitat que aquesta taca caigués sobre la terra lleidatana? Què ha passat? Jo miro l'expedient i em trobo, senyors Diputats, que a l'acta de la circumscripció de Lleida no hi ha més que cinc protestes, i de les cinc, quatre fetes pel senyor Rovira, demanant el còmput de vots que se m'havien descomptat per lleugeresa, mala fe o descuit dels que redactaren les actes.

Hi ha una cinquena protesta, feta pel senyor Palacín, respecte l'acta — no actes, perquè és singular — d'Odén. I jo, que havia tingut sempre la convicció absoluta que la gravetat d'una acta depenia exclusivament, principalment si voleu, del fet que l'acta protestada pogués ésser causa d'una alteració en el còmput de vots i, per conseqüència, determinés la vulneració d'un dret; jo que havia tingut sempre present que en tots els Parlaments dels quals jo tinc coneixement, la gravetat dimanava del fet exclusiu aquest, perquè d'irregularitats en totes les eleccions en passen i solament quan aquestes transcendeixen a la vulneració del dret aliè és quan es consideren

greus, estava tranquil. Majorment, veient que, descomptats els vots d'Odén, em sobraven prop de dos-cents per ésser considerat Diputat al Parlament de Catalunya.

És més: Jo deia, es fa un argument d'ordre moral i pot arribar-se a determinar que algú hagi intervingut en aquesta falsedat, però ¿com es poden exigir les responsabilitats per a la sanció? Això no depèn, senyors Diputats, de la nostra voluntat; no depèn de la nostra voluntat el que pugui ocórrer un fet determinatiu de falsedat.

Jo no he estat mai a Odén. No penso estar-hi. No conec ningú a Odén.

Repeteixo que no he estat mai a Odén; per consegüent, ¿com se'm pot fer responsable a mi, i a la meua honorabilitat, que és el que més m'interessa, del què hagi ocorregut a Odén? És més, i vaig a posar un exemple: Imagineu que aquesta acta suspecta, ultra els tres amics nostres — aquests amics o enemics nostres, perquè ara ja dubto el que són, ja que no ens han fet cap benefici, sinó un evident perjudici...

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria regionalista: Això, això!

El Sr. SOL: Si s'haguessin posat els noms de Francesc Macià, d'Humbert Torres i de Pere Coromines, s'hauria declarat grei aquest fet?

Diversos Srs. DIPUTATS de la Majoria: Sí, sí!

El Sr. SOL: Permeteu-me que ho dubti.

El Sr. PALACÍN: El que heu de posar en dubte és el fet que s'hagi emprat aquest procediment. Us coneixen a tots, a Lleida. (*El senyor Canturri fa unes interrupcions que no s'entenen. La Presidència li crida l'ordre.*)

El Sr. SOL: No discutiré, si em porteu en aquest terreny.

Jo entenia que aquest Parlament havia de tenir un altre to. Jo creia que ací, precisament, el to més escaient (i que perdori el senyor Ossorio) era el d'un sentit de juricitat, és a dir, discutint bé, i en cada cas per procediments d'acord amb les normes del Dret.

Si hi ha una irregularitat, que es discuteixi qui l'ha comesa; que es castigui i que se sancioni, però quan estigui degudament justificada. Però si es tracta d'unes actes i simplement d'uns vots que no poden afectar el fet d'ésser o no considerat Diputat, no hi ha dubte que el procedent és fer la seva proclamació. Si hi ha responsabilitat, que s'exigeixi. En el desig d'escatir i de castigar els fets d'Odén, anirem tan lluny com vulgueu, perquè caigui la responsabilitat sobre el veritable culpable; però tingui's en compte que això es pot fer després de proclamats els Diputats, i sense deixar-nos en aquesta interdicció, en aquesta «capitis diminutio», perquè això és pitjor.

Jo prego a tots els senyors Diputats que, posades les mans sobre llurs pits, pensin el que farien si es trobessin en aquest cas.

Si se sospita, doncs, una falsedat, que es comprovi, i que es persegueixi el culpable o culpables.

I diré més encara. El dia que aquest delictes arribés a aclarir-se, i es castigués i es confirmés el supòsit — que jo rebutjo — que hi hagués en aquesta Cambra qui tingués culpabilitat, no els arribaria la responsabilitat criminal? És que seria

precís que la Cambra la determinés? No hi ha Tribunals de Justícia?

Una vegada coneguda quina ha d'ésser la responsabilitat a exigir pels fets de l'acta d'Odén, nosaltres, en tots els seus extrems més radicals, acceptem aquesta responsabilitat. Però fins i tant això no arribi, senyors Diputats, jo us prego que mediteu un xic en el que això representa. Penseu, senyors Diputats, que deixeu a les mans de qualsevol home de mala fe l'intervenir en les actes que avui s'ataquen. I penseu, també, que es deixa a tres persones perjudicades.

Mediteu bé això, senyors de la Majoria!

Jo no tinc d'ampliar cap dels arguments que ha fet el senyor Tries de Bes. No han estat contestats des del punt de mira del Dret, perquè no tenen volta de full, però poso a la vostra consideració un deure de moral que tampoc no podreu contestar-me, probablement.

És evident, també, que amb la vostra interdicció, que no és justa, se'ns priva d'un dret, i es priva a la vegada als nostres electors d'un altre dret. Penseu que això afecta a tota la minoria, i a tots els que han votat a la minoria, que queden orfes de representació. Això no és possible.

També queda ben clarament determinada la qüestió de competència, la nostra i la dels Tribunals de justícia; el que és d'ordre legal parlamentari i el que entra dins de l'ordre penal. En l'ordre de competència legal o penal, aneu fins allà on us sembli, que sempre anireu acompanyats del nostre esperit de justícia; però, en l'ordre parlamentari, l'única cosa que us demano és que us ajusteu a les normes de tots els Parlaments, i així declareu les actes de Lleida com es féu amb les de Tarragona.

Restabliu els fets als seus justos termes. No desorbiteu una qüestió que no té la transcendència i els efectes que suposeu. Deixeu les coses en el seu vertader lloc; així, no fareu en definitiva res més que justícia, apartats de tot odi i de tot passió, i el poble de Catalunya serà el primer en aplaudir-vos. (*Aplaudiments en la Minoria regionalista.*)

El Sr. PALACÍN : Demano per parlar.

(*Ocupa la Presidència el senyor Casanoves.*)

El Sr. PRESIDENT (Sr. Casanoves) : Per al·lusions, té la paraula el senyor Palacín.

El Sr. PALACÍN : Senyors Diputats : en primer lloc he de protestar d'unes paraules pronunciades pel senyor Tries de Bes, que jo considero injustes. Ell ho sap prou bé, que ho són. Ha dit que ahir amb tota passió política vaig fer la ressenya del què havia succeït a Odén el dia de les eleccions. Jo he de fer remarcar, senyors Diputats, que estan afectats per aquesta acta d'Odén el senyor Sacanell, a qui no tenia la satisfacció de conèixer fins aquets moments electorals, i el senyor Rovira i Sol, companys de professió, als quals guardo un afecte i una consideració profunda. Serveixi això per a demostrar que personalment res no hi ha contra cap d'aquests senyors. Però em direu : hi ha hagut passió política. Anem a veure-ho. Què ha passat en les eleccions de Diputats en la circumscripció de Lleida? Acceptat l'acord pres pel Congrés d'Esquerra Republicana, la Federació d'Esquerra de Lleida va determinar anar

sola a les eleccions, amb una soletat excepcional. I, a Lleida, el nostre Partit va poder veure com, sense que els ajuntés cap denominador comú, els homes d'idees més diametralment oposades, el foc i l'aigua, tot el més distant que pugui haver-hi, es va ajuntar en una coalició que es batejà amb el nom de proporcionalista (nom que després ja no tenia efecte, ja que des del moment que molts d'aquells senyors que figuraven en la candidatura varen haver de confessar, varen haver de prendre la determinació de dir que no representaven el seu Partit respectiu, sinó que hi anaven únicament com a particulars i en aquestes circumstàncies en l'elecció, suposo que el proporcionalisme hauria d'ésser de vots, no de Diputats). Així lluitàrem nosaltres en la circumscripció de Lleida, amb totes les dretes, enfront. Hi havia els carlins, els integristes, els conservadors, els elements liberals antics representats per un home que semblava tenir a l'exprovincia de Lleida arrels pregones, el senyor Daniel Riu, junt amb els elements del seu cunyat, el senyor Llari; també anaven en aquesta candidatura els elements radicals, els elements amics del l'ex-Ministre senyor Rodés, la Lliga Regionalista i uns elements que pertanyien a la Unió Socialista de Catalunya fins a la vigília de les eleccions, en què els elements directius d'aquest Partit de Catalunya els desautoritzaren i els expulsaren de l'organització.

Essent així, i plantejant-se la lluita en aquests termes, senyor Tries de Bes, no puc posar cap passió política en discutir l'acta d'Odén; parteixo ja d'un principi, del fet consumat que les majories les ha obtingut l'Esquerra Republicana i jo he estat proclamat Diputat. Res de passions polítiques! Hi ha obligacions que pesen, i entre les que he tingut de complimentar, potser la més feixuga és la que estic ara realitzant. Jo tinc l'obligació, com a element polític, com a element representatiu del poble de Catalunya, i com a home desitjós que les lluites de la nostra Pàtria s'assemblin com més poc millor a aquelles altres que semblaven servir-li de model al senyor Tries de Bes quan es referia a les coses discutides en el Parlament espanyol, tinc l'obligació, dic, d'haver de ressenyar novament que és el que ha succeït. Diu el senyor Tries de Bes que són dos els motius fonamentals de la declaració de greus de les actes corresponents a la minoria dels elegits, per la circumscripció de Lleida. Primerament hi ha el fet que a Odén sols varen tenir vots tres candidats — tres candidats dels vint-i-dos, com s'ha dit, amb tota raó, que es disputaven la victòria —, fet que no té importància a judici del senyor Tries de Bes, el qual ha volgut apel·lar al testimoni d'algú per demostrar que això succeïa també a altres seccions, fet que tampoc no té importància, a criteri del senyor Sol. ¿Estaria disposat el senyor Sol a consentir que els mateixos vots assignats a ell, també comptessin per als seus companys, per els companys de candidatura de V. S.?

El Sr. SOL : Sí. (*Rumors en la Majoria.*) No alteraria el resultat.

El Sr. PALACÍN : Llavors, senyors Diputats, jo sóc un dels partidaris de trobar una transacció. Aquest no és l'únic cas que ha succeït; ha passat

també a Torregrossa, a Juncosa. I a Juncosa, en virtut d'una falsedat en un telefonema.

VEUS : Que no, que no!

El Sr. SOL : No, no!

El Sr. PALACÍN : A Juncosa, en virtut d'una falsedat en un telefonema...

El Sr. SOL : No!

El Sr. PALACÍN : A Juncosa, un districte com saben V. S. essencialment carlista, i a Torregrossa de la mateixa forma. A Torregrossa, V. S. han obtingut més de 190 vots, i als companys de candidatura se'ls n'assignà només 24. Per què? Perquè aquestes eleccions es varen realitzar, senyors Diputats, no pas diumenge, que aleshores no se sabia com anaven les eleccions, sinó dimarts, perquè es varen trencar les urnes...

El Sr. SOL : Qui les va trencar?

El Sr. PALACÍN : Es varen trencar les urnes; als efectes del meu raonament no m'he de detenir en això. En trencar-se les urnes es varen tenir ja els avenços del resultat de les eleccions i es va veure que la minoria se la discutien els onze senyors de la candidatura proporcionalista. I ara ve el cas, que no té volta de fulla; l'acta d'Odén va fer-se amb posterioritat al diumenge, igual que la de Juncosa i la de Torregrossa. (*Rumors en la Minoria regionalista.*)

Anem ara a veure que és el que va passar a Odén. Dieu : el fet que tres candidats tan sols varen tenir vot a Odén, no té res de particular; això passa a quasi tots els col·legis electorals, que s'esborra algú de la candidatura. Sí. Però no ho entenen V. S. així. Em penso que no ho creu V. S., senyor Rovira.

El Sr. ROVIRA : Per què?

El Sr. PALACÍN : Perquè en les protestes que figuren a les actes de Lleida, n'hi ha quatre, ho ha dit el senyor Sol.

Un Sr. DIPUTAT de la Minoria de la Lliga: Tenim certificats.

El Sr. PALACÍN : N'hi ha quatre en les quals figura la relació dels onze candidats d'Esquerra, designant-hi els vots obtinguts, i a continuació deu candidats de la candidatura proporcionalista, i, en aquest cas, venen i diuen: «Ah, no! Ací hi ha hagut una omissió, se n'han descuidat un», i els obliguen a dir que no tenen cap vot, i demanen que s'inscriguin aquests vots a favor del qui no en té cap. Per què no fan V. S. el mateix en els altres casos?

Dieu que l'elecció va realitzar-se el dia 20 i l'envelop les signa com verificades el dia 22. No ho discutim, perquè si l'objecte de la discussió fos això, fóra indiferent que hagués estat el dia 20 o el dia 22. Es tracta, i aquí s'ha volgut dissimular, que les eleccions a Odén no es varen celebrar ni el dia 20 ni el dia 22. Cal dir-ho, perquè si només hagués estat aquesta equivocació, no val la pena. A Odén el dia 20 es va obrir el col·legi electoral; a Odén es va començar a votar; en virtut d'unes raons es va trencar l'urna, i des d'aquell moment no s'ha tornat a obrir el col·legi electoral, no s'ha tornat a votar i ha aparegut, no obstant, un certificat de l'acte a la Junta Provincial del Cens i un altre ací. I dona la casualitat que aquells senyors que no coneixen el senyor Sol, li acorden 186 vots.

El Sr. SOL : 156.

El Sr. PALACÍN : És cert. A Odén hi ha 162 electors, i en voten 158; en manquen 4.

El Sr. TRIES DE BES : Això és un èxit!

El Sr. SOL : Estem conformes amb la falsedat d'Odén. No discutim això.

El Sr. PALACÍN : Millor que estiguem conformes; què més voldria jo? Què va succeir? A Odén, el dia de les eleccions s'hi va enviar gent del ferro, gent d'aquella que abans en deien del ferro, i que semblava que ja havia desaparegut; aquests varen ésser els qui es cuidaren d'arrebassar l'acte en blanc, signada en blanc per tots aquells que l'havien de signar.

Un Sr. DIPUTAT de la Minoria de la Lliga: L'afirmació l'ha feta el senyor Palacín a la Comissió.

El Sr. PALACÍN : Sí, però també l'ha feta l'Alcalde d'Oliana en ple cafè, davant d'un grup de veïns d'Oliana. Aquest senyor presumia que havia obtingut l'acta d'Odén per uns mitjans de força i amenaçant amb una pistola. L'Alcalde d'Oliana, senyors Diputats, és enemic acèrrim de l'Esquerra, és un element que va patrocinar la candidatura proporcionalista; amb això suposo que no hi haurà contradicció — perquè no digueu que anem a cercar un testimoni que també pertany al nostre Partit. Però hi ha més. Va dir-ho cridant i públicament; va intervenir la Guàrdia civil, i un element dels que hi intervingué va confessar-ho. Després hi ha un altre fet que voldria que no fos cert; a Oliana es diu i se sosté, perquè va succeir en plena carretera, que un d'aquests fascinosos va ésser recollit en el seu auto pel senyor Rovira.

El Sr. ROVIRA : Demano per parlar.

El Sr. PALACÍN : Això no passà desapercbut! Parleu de documents! Em sembla que el dictamen és el més ajustat possible a les normes de la justícia. No existeix, a desgrat de les cites del senyor Tries de Bes, res concret respecte a la qualificació de les actes, de si són greus o lleus. Hi ha unes coses específiques, que necessàriament han d'ésser qualificades com a greus. Però això no vol dir que hi hagi coses que també mereixin la tal qualificació : són aquestes les especificades en l'article 19 de l'antic Reglament del Congrés.

Però no hi ha documents, perquè el que es va fer immediatament, cosa que es va creure molt eficaç, fou presentar l'oportuna denúncia d'aquests fets, l'apariència delictiva dels quals no ofereix cap mena de dubte, davant del Jutjat de Solsona. I a Solsona, suposo, s'instrueix l'oportú sumari en esbrinament d'aquests fets i la responsabilitat que se'n pugui derivar a les persones que hi hagin intervingut.

És per això que no hi ha documents. És per això que ací volguent reduir aquest cas a l'acta d'Odén, es raona, per part de la Minoria regionalista, dient que no afecta el resultat de l'elecció.

I jo, senyors regionalistes, sí volgués fer una maniobra política, m'erigiria en aquests moments en defensor dels altres vuit candidats que anaven en candidatura...

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de la Lliga : Ara ha sortit, ara ha sortit!

El Sr. PALACÍN : Això, si volgués fer una maniobra política. Però a nosaltres ens és completament indiferent. Jo (i perdonin els senyors Diputats) no tinc cap necessitat de mentir; absolutament cap. El que dic, ho sento profundament. A mi, si em diguessin quina era la meva preferència respecte als Diputats enemics de l'Esquerra, ja sé què contestaria. Però, no; i, ja que es posen en aquesta actitud els senyors de la Lliga Regionalista, jo us diré que no he volgut dir-ho, malgrat les vostres indicacions.

L'endemà de les eleccions, en les quals ha guanyat les majories l'Esquerra Republicana, ens sobren més de vuit mil vots. I elements vostres ens vénen a demanar ajut per a les eleccions parcials que s'han de realitzar a Juncosa i a Torregrossa. (*Rumors d'afirmació en la Majoria.*) Sabeu quina va ésser la nostra resposta? A Juncosa hi ha dos col·legis electorals, amb un total de més de vuit-cents, i a Torregrossa hi ha també uns nou-cents vots. Doncs bé : el dilluns marxa un delegat de la Joventut Republicana, entitat afecta a l'Esquerra de Catalunya, a visitar els centres republicans, i els diu que en les eleccions de dimarts tots els afiliats a l'Esquerra votaran íntegra la candidatura de l'Esquerra, sense esborrar un sol nom. I l'endemà surten de l'urna 450 vots de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Aquesta és l'actitud nostra.

He citat aquesta actitud digníssima, políticament parlant, de l'Esquerra Republicana. Què passava entre els components de la candidatura de V. S.? Ja ho hem dit abans. Candidats de cent norant-dos vots, candidats de cent-vuitanta i tants vots, i candidats de vint-i-quatre vots.

El Sr. IBARS : Era una candidatura proporcionalista. (*Rialles en la Majoria.*)

El Sr. VALLÈS I PUJALS : El senyor Irla va obtenir dobles vots que el senyor Cerezo. (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. PALACÍN : Ja veurà el senyor Diputat que m'ha interromput com no ha estat molt oportú. Ja és sabut, sobretot pels que intervenen en la política de Lleida, com és certa l'afirmació que a nosaltres ens és indiferent en absolut que siguin uns o altres els Diputats minoritaris. Però ara es tracta d'un cas que s'ha d'examinar amb detenció. Ja he dit al començament, amb tristor, que res més bonic, més digne de lloança, que al primer Parlament català haguessin vingut a la Cambra totes les actes netes i sense una sola protesta.

(*Ocupa la Presidència el senyor Companys.*)

Jo no sóc d'aquells, com he sentit manifestar a alguns dels senyors Diputats que han parlat d'aquestes actes, que s'esfereixen pel que es diu que ha succeït. Jo m'esfereixo pel que s'ha fet. Però una vegada fet, cal imposar la sanció deguda. Això és un cas de moralitat; això és un cas que encara que depassés les línies marcades de la llei, que no les depassa, crec que el Parlament hauria de preocupar-se'n.

Què diu el dictamen de la Comissió? Interinament, mentre una Comissió de Diputats va a esbrinar quina participació hagin pogut tenir els candidats, la nostra neutralitat serà absoluta. Però si hi ha responsabilitats per part d'algú, si

és que es posen de manifest coses que, sense alterar el resultat de la votació, impliquin una actuació incompatible amb l'honorabilitat que ha de regnar dintre del Parlament català, aleshores vindrà la sanció. Ara, esperem. Això és el que demana el dictamen, i això és el que ens veiem obligats a defensar. (*Molt bé! Molt bé! Aplaudiments en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Comorera, per al·lusions. Altrament, és convenient que totes les minories expressin el seu criteri.

El Sr. COMORERA : Senyors Diputats : He d'agrair, en primer terme, la deferència del senyor President de la Cambra en concedir-me la paraula. Jo, com a representant de la Minoria de la Unió Socialista de Catalunya, en la Comissió d'Actes, em considero obligat moralment a explicar el per què he signat també el dictamen de la Majoria considerant greu l'acta de Lleida i acceptant la designació d'una Comissió investigadora, tal com es proposa.

He assistit a dues de les sessions que ha portat a cap la Comissió d'Actes i he escoltat totes les declaracions que s'hi han fet, i n'he tret la convicció purament personal que s'han de tenir en compte consideracions d'ordre moral més elevat, a les quals dono més força que totes les proves legals que puguin ésser aportades.

Per a mi, els fets d'ordre moral que fan referència a la conducta dels homes constitueixen una prova categòrica de com aquests homes poden procedir, encara que es tracti de defensar qüestions polítiques. I aquest punt de vista meu el considero més ferm quan es tracta d'advocats, que per la seva professió han de considerar totes les qüestions amb un criteri purament legalista, és a dir, disfressat i desvirtuat en la majoria dels casos. (*Rumors en tots els bancs, i d'una manera especial en els de la Minoria regionalista.*) Jo espero que aquest Parlament no serà un col·legi d'advocats. En exposar aquestes manifestacions, dono a conèixer el meu pensament personal, i ja és sabut que sempre hi ha coses que disgusten. Es tracta d'una convicció meua, i així ho exposo.

Com a resultat de totes les declaracions que s'han fet en la Comissió d'Actes, jo n'he tret la ferma convicció que hi ha hagut Diputats electes que, conscientment, han traït els seus companys de candidatura. Jo he tret aquesta convicció de l'examen detingut que he fet de les actes, i és per aquest motiu que he signat el dictamen. I aquesta convicció, senyors Diputats, no és una convicció lleugera, sinó que s'ha anat formant lentament a mesura que escoltava els Diputats que declaraven i després d'un curós anàlisi que he fet de l'escrutini en els districtes dels quals es tracta. La primera cosa que em preocupà va ésser saber quina era la situació exacta dels candidats minoritaris del dia 20 de novembre, és a dir, conèixer, el dia 21 de novembre, quina era la situació lògica d'aquests candidats en conjunt, descomptant els vots de les eleccions complementàries que el dia següent havien de tenir lloc a Torregrossa i a Juncosa, deixant a part els que fa referència a Odén.

El resultat és : Dilluns, dia 21 de novembre, els quatre primers candidats de la llista proporcionalista era : senyor Secanell, 23,666 vots; senyor Rovira, 23,609; senyor Cabeceran, 23,558, i senyor Sol, 23,436. És a dir, que dilluns, 21 de novembre, el senyor Cabeceran, que no és regionalista, tenia una majoria de 132 vots sobre el senyor Sol, que és regionalista.

El Sr. VALLS I TABERNER : Demano la paraula per una qüestió d'ordre.

El Sr. PRESIDENT : La té V. S.

El Sr. VALLS I TABERNER : El senyor Comorera, en exposar els motius que li han aconsellat signar el dictamen de Majoria ho fa de manera que s'estén en consideracions que són més pròpies de la mateixa Comissió que es proposa, ja que parla de determinades irregularitats electorals; és aquella Comissió la que haurà de posar-ho en clar; però...

El Sr. PRESIDENT : Aquesta pregunta és ja excessivament llarga.

El Sr. VALLS I TABERNER : Però és que al mateix temps el senyor Comorera ha fet una manifestació d'una gravetat extraordinària en dir que hi havia Diputats electes que havien traït els seus companys de candidatura.

El Sr. PRESIDENT : Es tracta d'una manifestació feta amb un sentit purament polític, i el concepte de «traïdoria» emès en aquesta forma, no pot constituir molèstia per a cap dels senyors Diputats, ja que aquest mot en cap Parlament ha donat motiu a la intervenció de la Presidència perquè es retiri o s'aclareixi. El senyor d'aquesta minoria no té raó en aquest aspecte, però, si ho creu convenient, pot substituir-se el mot «traïdoria» per «manca de generositat»; insisteixo, però, que no pot considerar-se la paraula motiu d'ofensa ni de molèstia per a ningú. El senyor Comorera pot continuar el seu discurs.

El Sr. COMORERA : He d'insistir en què he exposat una convicció purament personal, i em dol que hagi donat lloc a l'incident provocat pel senyor Valls i Taberner. Davant de les manifestacions que aquest ha fet, he de dir que no trobo que hi hagi cap diferència entre la vida pública i la vida privada d'un home.

El Sr. SECANELL : Llavors, som traïdors en la vida privada?

El Sr. COMORERA : Continuaré, per a demostrar quina era la situació de la lluita política després del dia 22. La situació política de la candidatura proporcionalista no era la mateixa el diumenge dia 20 que després de l'elecció del dia 22 de novembre, celebrada amb caràcter extraordinari; llegiré unes dades per demostrar això que he dit. Aquestes dades es refereixen a l'elecció a Torregrossa. A Torregrossa hi ha dos col·legis; en un d'ells el senyor Sol obtenia 130 vots i el senyor Cabeceran, que era el que en tenia més en l'elecció del diumenge, en va tenir 16, no 20 com a dit el senyor Palacín. En la segona secció de Torregrossa, el senyor Sol obtenia 62 vots i el senyor Cabeceran, 10. A Juncosa el senyor Sol aconseguia 160 vots, i el senyor Cabeceran, 135, i, per últim, a Odén el senyor Sol, com ja saben molt bé els senyors Diputats, obtenia 156 vots,

i el senyor Cabeceran, cap. Això vol dir que, lògicament, podia arribar a la conclusió personal, jo que no crec en miracles, que forçosament aquesta desviació del criteri polític general de la província de Lleida tenia d'obeir a un factor estrany, i aquest factor tal volta era la intervenció directa i personal d'alguns dels homes dels que veiem ací o la intervenció directa d'altres que no es troben en aquesta Cambra; això, precisament, és el que la Comissió parlamentària ha d'aclarir. Però és clar que abans que es plantegés aquest debat, i que jo intervingués, he tingut els meus dubtes davant la temença d'ésser agressiu, davant la temença d'ésser injust, davant la temença d'atacar a qui no s'ho mereix; però aquestes temences i aquests dubtes meus han desaparegut tenint en compte que es tracta d'un organisme polític que no ha deixat cap pecat polític per cometre, i per aquesta raó també n'ha pogut cometre d'altres.

Entenc que he explicat en tot detall el perquè aquesta representació de la Unió Socialista de Catalunya, amb la Comissió dictaminadora d'Actes, ha votat d'acord amb el dictamen de majoria. En fer-ho així, he considerat que complia amb el meu deure, ja que una qüestió de la transcendència de la que discutim és tan important, que no pot invocar-se el patriotisme; al meu entendre, quan s'ha dit que per patriotisme no podia donar-se l'exemple fora de Catalunya del què havia passat en aquestes eleccions, ho considero totalment equivocacat, ja que entenc que per patriotisme, precisament, hem de procedir amb la forma que hem fet si volem que el Parlament català respongui a una realitat justa i no que s'hi pugui aplicar aquella frase bíblica, que és com un sepulcre molt blanc per fora, però molt lleig per dins.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Rovira.

El Sr. ROVIRA ROURE : Només que per aclarir molt breument algunes de les al·lusions que ha fet respecte a mí el senyor Palacín. En primer lloc, que nosaltres ens estranyéssim que no tinguéssim cap vot a Les i Hortó, i per això havíem formulat protesta. Aquesta protesta la férem perquè teníem les dades en contradicció amb certificats que posseïem. En canvi, se'ns digué que hi hagué un poble en el qual ni el senyor Sol ni jo ni els altres Diputats teníem cap vot, i com que no teníem cap certificació d'aquells pobles, no vàrem protestar. Nosaltres protestàrem quan les dades que sortien a la Junta del Cens estaven en contradicció amb les certificacions que teníem; en aquelles altres de les quals no posseïem dades, no vàrem dir res.

En segon lloc, he de manifestar terminantment que jo, a Ollana, no vaig recollir absolutament a ningú; és fals tot quant s'afirmi en aquest sentit. Els senyors Canturri i Palacín, que l'un es trobava a Seu d'Urgell i l'altre a Lleida, poden esbrinar pels amics que puguin tenir a Lleida a quina hora jo estava a Seu d'Urgell i a quina a Lleida, i si, per tant, podia tenir temps de fer cap martingala.

El Sr. CANTURRI : Ja ho veurem, això!

El Sr. PALACÍN : Això no és cap raó.

El Sr. RÒVIRA ROURE : Jo havia de passar precisament per Oliana, i no podia anar per un altre lloc, però no vaig recollir ningú. He de sentar aquesta afirmació : no vaig recollir ningú, en absolut — ho repeteixo —, al poble d'Oliana ni a cap més poble, des de Seu d'Urgell a Lleida.

Quant a les altres afirmacions del senyor Palacín, nosaltres també demanem l'aclariment. (*Molt bé!, en la Minoria regionalista.*) L'únic que diem és que són els Tribunals de Justícia els qui ho han d'aclarir, els qui han de posar en clar les coses. Ha afirmat més, el senyor Palacín; ha dit que nosaltres havíem demanat l'ajut a l'Esquerra. Jo, per la meua part, nego formalment que aquest ajut s'hagi demanat pels elements de Lliga Regionalista.

El Sr. CANTURRI : Demano la paraula.

El Sr. RÒVIRA ROURE : I, finalment, sobtat de les dades que ens donava el senyor Comorera, he de dir que si es descompten tots els vots que puguin sumar els pobles de Juncosa i Torregrossa, les actes dels quals fins ara no han estat protestades, així com els vots d'Odén, resulta que, malgrat això, els tres Diputats que resultarien elegits per minoria serien els tres que avui es discuteixen. (*Molt bé, en la Minoria de la Lliga.*)

El Sr. PALACÍN : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Tenen demanada la paraula, per rectificar, els senyors Canturri i Palacín.

El Sr. PALACÍN : Que parli el senyor Ventosa, si és que ho desitja.

El Sr. VENTOSA : Jo no tinc cap inconvenient, si volen rectificar el senyor Palacín o el senyor Canturri, que parlin aquests senyors.

El Sr. PRESIDENT : Si és que els senyors Canturri i Palacín volen parlar quan els correspongui, correspon en primer terme al senyor Ventosa.

El Sr. VENTOSA : Jo no tinc inconvenient a parlar. L'única cosa que no desitjo és intervenir en la discussió del que ocorregué el dia de les eleccions a Lleida, car aquesta intervenció em semblaria desplaçada.

Jo demano als senyors Palacín i Canturri que si volen discutir amb el senyor Rovira respecte a aquest punt, que parlin primer. Jo ho dic per al degut ordre de la discussió.

El Sr. PALACÍN : Que digui el senyor Ventosa de què ha de parlar.

El Sr. PRESIDENT : Així, doncs, té la paraula el senyor Ventosa.

El Sr. VENTOSA : Jo he demanat la paraula —i no per a dir-ne gaires— per a exposar, en nom de la Minoria regionalista, algunes consideracions sobre aquest debat. No vaig a entrar, senyors Diputats, en la discussió de la política de Lleida, que dissortadament ha vingut a projectar l'ombra de la seva passió en el Parlament català en aquestes primeres sessions que celebra. I dic dissortadament, perquè jo hauria desitjat que les discussions que tinguéssim en aquestes sessions, amb tota la passió que nosaltres hi poguem posar, transcorreguéssim en un ambient de serenitat i de justícia, i, malauradament, no veig que això

succeeixi. Jo he escoltat, sense tenir molts antecedents respecte a l'ocorregut a Lleida, tot el debat que ací ha tingut lloc, i en trec algunes conseqüències, que crec que haurien d'ésser compartides per qualsevol persona que imparcialment hagués escoltat. Les conseqüències són aquestes : que hi ha en aquest Dictamen i en la qüestió que es discuteix dues coses totalment diferents, que no s'hi val a barrejar. L'una és el que ha ocorregut amb l'acta d'Odén, i l'altra és la qüestió relativa a la proclamació de Diputats. L'acta d'Odén és la que s'esmenta en el Dictamen de la Comissió; i no es parla d'altra cosa. Després hem sentit parlar de les actes de Juncosa i Torregrossa — em sembla que per primera vegada parlava d'elles el senyor Comorera —, però el Dictamen de la Comissió no parla més que de l'acta d'Odén. Ara bé : crec que tenim un fet que no és per ningú discutit, i és aquest : que si tots els vots que apareixen a l'acta d'Odén a favor dels senyors Sol, Secanell i Rovira es descompten, i el mateix nombre de vots, exactament el mateix, es dóna als altres candidats de la candidatura proporcionalista que els segueix en ordre, això no alteraria el resultat de la votació.

El Sr. PALACÍN : També hi poden haver equivocacions.

El Sr. VENTOSA : És un fet aritmètic que és fàcil de comprovar.

El Sr. PALACÍN : L'aritmètica també té errors.

El Sr. VENTOSA : Però és que, a part d'això, la hipòtesi del senyor Palacín és una hipòtesi absolutament arbitrària, perquè si el mateix nombre de vots anés a favor dels altres tres que segueixen en ordre als Diputats que es discuteixen, les mateixes raons per les quals s'impugna l'acta d'ells hi hauria per a impugnar les actes d'aquests altres. Per consegüent, no podem situar-nos d'aquesta manera. La cosa natural és que aquestes actes es consideressin nul·les, i, en aquest cas, crec que el senyor que té més pocs vots d'aquests tres — així ho he sentit dir i no ha estat desmentit per ningú — li sobren més de dos-cents vots.

El Sr. PALACÍN : Es tracta d'una «granujada».

El Sr. PRESIDENT : Faci la mercè el senyor Palacín de no expressar-se així!

El Sr. PALACÍN : Senyor President, em refereixo a un fet que està així ben qualificat, però jo em guardaré prou d'afirmar que en aquest fet hi hagi intervingut cap dels senyors Diputats que es troben afectats per aquestes actes.

El Sr. PRESIDENT : De totes maneres serà millor que aquestes paraules no es pronuncïen en el Parlament de Catalunya. (*Molt bé!*)

El Sr. VENTOSA : Però després hi ha també un altra cosa. Crec que era un treball absolutament inútil el que es prenia el senyor Palacín per demostrar que l'acta d'Odén era una acta falsa. Això és evident, i no pot oferir cap ombra de dubte. Evidentment. No hi ha dubte; l'acta d'Odén és una acta falsa; però, qui ha fet aquesta falsedat? El senyor Palacín deia : l'acta d'Odén apareix feta el dia 20, però fou feta amb posterioritat i quan ja se sabia que l'Esquerra guanyava. Crec que ha dit això. Bé; aleshores jo sostinc:

o bé l'acta d'Odén ha estat una imbecilitat d'un amic oficiós o ha estat una mala intenció d'algun adversari que ha volgut venir ací a sembrar una discòrdia en aquella candidatura proporcionalista. (*Aplaudiments dels senyors Diputats regionalistes. Rumors de protesta en la Majoria.*) Una de les dues coses, no sé quina; però una de les dues coses, i interessa esbrinar-ho. Jo no voldria que ens apartéssim d'això. Una cosa és l'acta d'Odén — qualifiqui-la V. S., si vol, de «granujada»; m'és igual —, i cal anar a esbrinar el que hi hagi sobre aquesta acta. Esbrinar, per a castigar en el seu cas; compteu amb què nosaltres ens sumem absolutament a tot el que es faci.

Ara bé, el senyor Palacín diu que no pot formular cap imputació contra cap Diputat, i jo dic que no es barregin les coses, perquè és diferent l'acta d'Odén i la proclamació; no s'hi val, senyors Diputats, a no fer una proclamació i a declarar greus unes actes i a llançar sobre uns homes honorables una ombra de dubte. En això estic conforme amb el senyor Comorera; no faig tampoc cap diferència quant a l'honorabilitat entre la vida pública i privada. ¿Són culpables del que s'ha dit — que és una falsedat amb referència a l'acta d'Odén —, aquests homes? Ningú de vosaltres no s'atrevirà a dir-ho sense calumniar, i si ho dieu jo afirmaré que sou uns calumniadors, perquè feu acusacions sense proves. (*Molt bé, molt bé!, en la Minoria regionalista.*) Doncs, aleshores, per què no es fa aquesta proclamació? Per què s'han de dictaminar greus unes actes? Declarem la falsedat de l'acta d'Odén i mirem de cercar totes les responsabilitats. Jo dic que si fossin proclamats aquests homes i de la informació que es practiqué resultava que algun d'ells era responsable, el primer a demanar el suplicatori en nom de la Minoria seria jo. (*Molt bé!, i aplaudiments en la Minoria regionalista.*)

El Sr. PALACÍN : No ho creiem.

El Sr. PRESIDENT : Prego al senyor Palacín que demani la paraula, si vol fer algunes manifestacions.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : No m'heu de creure, perquè si aparegués una causa jo us dic, senyors Diputats, que en el decret convocant eleccions per al Parlament de Catalunya es proclamava una cosa que tenia transcendència enorme en el moment d'iniciar l'autonomia del nostre poble. Es deia que era necessari que aquestes eleccions del primer Parlament català que estiguessin lliures de tot vici que afectés a la seva legitimitat. Però jo us dic que la sinceritat d'unes eleccions es pot atacar, bé per fets com el de l'acta d'Odén o altres que hagin pogut ocórrer a Catalunya, o per un vot del Parlament. I això darrer és el més greu.

El Sr. CASANELLES : Demano per parlar.

El Sr. VENTOSA : Ja sé que estem en un règim de Majoria, i que això comporta uns drets, però tot dret implica un deure; i en aquest cas, el vot no es pot apartar de la justícia. I no s'hi val a abusar de la majoria per a declarar un acta greu, i no pel que diguin tal o tal article de determinat Reglament, que poca cosa m'importa, sinó pel que diu el sentit comú, que és universal.

Si resulta que l'acta d'Odén és falsa, però si resulta també que no es pot imputar la culpabilitat a uns homes determinats, llavors, què fareu després del vostre acord? No variaria el resultat i hauríeu de proclamar-lo. No comprenc, doncs, perquè hem de declarar greu l'acta si després hàviem d'arribar al mateix resultat. I si són culpables, què en treuríem de no haver-los proclamat, si encara, en el cas de proclamar-los, per més vilipendi d'ells, podria demanar-se el suplicatori, que els serviria de ludibri davant de Catalunya? (*Molt bé!, en la Minoria regionalista.*) Com cal procedir? El Parlament de Catalunya té en aquesta hora històrica una gran responsabilitat. No s'ha de moure impulsat per passions polítiques de Lleida, ni de cap lloc. (*Molt bé!, en la Minoria regionalista.*) Ha de fer justícia, i l'única manera de fer-la és proclamar uns Diputats contra els quals no hi ha cap raó per a eliminar-los, i fer la informació que calgui amb tot el rigor necessari i després, que el pes de la llei caigui sobre aquell que hagi delinquit, o contra el qual hi hagi proves que hagi pogut traïr els companys de candidatura, que si això fos, nosaltres no els acceptaríem al costat nostre. Ara bé, quant a la informació he de dir una altra cosa. La informació es diu que serà feta per cinc Diputats; i jo us pregunto, senyors Diputats, senyors del Govern, perquè em contesteu amb la mà posada sobre el pit: Vosaltres creieu, serenament, que en aquest Parlament, sobretot després de la sessió d'aquesta tarda, hi ha Diputats que ofereixen garanties d'imparcialitat per practicar una informació d'aquesta mena?

Diversos Srs. DIPUTATS de la Majoria: Sí, Sí!

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Vosaltres ho creieu? Creieu que no esteu afectats per cap passió política?

El Sr. PALACÍN : Sí!

El Sr. VENTOSA : V. S. meys que ningú. Àdhuc en el cas que aquests Diputats se sobreposessin a la passió, no n'hi hauria prou; no basta, igual que la dona del Cèsar, en ésser honrada, sinó que cal semblar-ho. Tenim unes autoritats. La justícia està per damunt de majories i de minories, i té els seus òrgans adequats, que són els que han d'administrar la justícia, fora de tota passió política. Per tant, demano que aquesta informació no es practiqui per cinc Diputats, sinó per un jutge, i si el que li correspon no serveix, per les raons que siguin, que es nomeni un jutge especial. Però demano, també, que aquesta informació es porti fins a totes les conseqüències, i si en resultés algun culpable, i aquest fos Diputat, que es demani el suplicatori al Parlament. Aquesta és l'única manera amb la qual el Parlament de Catalunya pot demostrar en aquests moments històrics l'esperit de justícia dels seus homes.

Jo demano al Govern, jo demano a tota la Cambra, que reflexioni sobre això, que vegi que l'única manera de poder-se dir que el Parlament de Catalunya vol fer justícia, és aquesta; i demostri a la vegada que obra com ha d'obrar, proclamant els que, segons el resultat, apareixen

elegits. I si hi ha proves d'irregularitats electorals, procedeixi amb tot rigor i imposi les sancions pertinents, per tal de fer efectives totes les responsabilitats que calguin, que, en això, no diré que nosaltres anem al davant vostre, però sí que us acompanyarem per tal que les responsabilitats, si hi són, es facin efectives. (*Aplaudiments en la Minoria de la Lliga Regionalista.*)

El Sr. PRESIDENT : Pot fer ús de la paraula, per a al·lusions, el senyor Canturri.

El Sr. CANTURRI : La cedoixo al senyor Palacín.

El Sr. PRESIDENT : Així, V. S. renuncia a fer ús de la paraula?

El Sr. CANTURRI : Únicament faré una aclaració. El dia de les eleccions em trobava també a la Seu d'Urgell, i si no he afirmat res a la Cambra és perquè no havia tingut ocasió de demanar la paraula. Les notícies que tinc de l'afer d'Oliana són degudes a les manifestacions que em féu el senyor Viudau, com a persona que em mereix absolut crèdit. No tinc res més a dir, ara com ara.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Palacín, per rectificar.

El Sr. PALACÍN : Seré molt breu. He de fer constar que quan jo faig una afirmació és perquè tinc suficients elements de judici per formular-la. Puc posar de manifest que diversos veïns d'Oliana afirmen que varen ésser recollits determinats elements per actuar en forma que no va merèixer l'aplaudiment de ningú.

Això és el que diuen els veïns d'Oliana. Sobre la certesa d'això hi haurà informació. A mi, torno a repetir-ho, em complauria moltíssim que resultés que no és cert. Ha dit el senyor Ventosa que això de l'acta d'Odén o no és veritat o és una estupidesa d'un amic o una maniobra d'un enemic. No, senyor Ventosa; en tot cas una estupidesa d'amics de V. S. Però el segon cas, no és possible. No és possible, perquè no en tenim necessitat, perquè l'Esquerra podia donar ordre als seus afiliats que votessin directament a les noves eleccions a Juncosa i a Torregrossa els que li semblés de la minoria, sense apel·lar a procediments d'aquests que l'Esquerra Republicana, i sobretot a les terres lleiditanes, els partits republicans no han emprat. Tampoc no puc estar conforme amb la declaració de lleu de les actes mentre no vingui la informació. Llavors, ja vindrà la sanció. Es concedeix el suplicatori, i passa igual que si no es tractés d'un Diputat, que serà perseguit pel Jutjat. Però no és que ací es tracti d'un ciutadà que ostenti al moment crític d'ésser elevat a la categoria de representant i de Diputat de Catalunya al Parlament, sinó que en aquest moment crític hi ha uns dubtes. Sí, senyor Ventosa, perquè ara hi ha l'acta d'Odén. Però jo he de manifestar una altra cosa, i ho manifesto perquè ho tingui present la Comissió. L'acta d'Odén i el succeït amb l'acta d'Odén és un indicatiu, que fàcilment reportarà altres fets, com són els de Juncosa i els de Torregrossa.

Un Sr. DIPUTAT : Ja en parla el dictamen.

El Sr. SOL : No n'hem parlat.

El Sr. PALACÍN : Sí, perquè alguna cosa vol dir la coincidència del succeït a Odén, amb el

succeït a Torregrossa i a Juncosa. Allà hi ha uns elements, elements polítics que tenen predilecció per determinat candidat de la candidatura proporcionalista, i a fi d'afavorir-lo, empren els procediments que tenen a llur abast. A Odén ja s'han manifestat. Quins foren a Torregrossa i a Juncosa? En aquesta informació que s'ha d'obrir és possible que algun interessat aporti noves dades. Però és aquest el cas : Si fos cert, que jo ja he dit que no ho sé, el Parlament té l'obligació de vetllar perquè s'esbrinin aquests fets, i això ha de fer-ho una Comissió parlamentària.

Un Sr. DIPUTAT : És que va demanar un Jutge la Comissió d'Actes.

El Sr. PALACÍN : També, naturalment, demano un Jutge especial per a la instrucció del sumari, perquè aleshores no fóra la Comissió parlamentària ningú per a instruir un sumari contra tres senyors particulars, que ja no serien Diputats; però, prescindint de la independència de l'acció judicial, hi ha la que correspon al Parlament, que ha d'exercitar-la una Comissió parlamentària. Sospita el senyor Ventosa que no hi ha ací Diputats que tinguin la suficient independència i la suficient llibertat per a tractar aquest afer. Als que pertanyiem a Esquerra Republicana ens consta, sabem ja des d'aquest moment, que per Lleida han de sortir tres Diputats que no han d'ésser de l'Esquerra. Si és així, quin ha d'ésser el nostre interès perquè ressalti o deixi de ressaltar la culpabilitat en tres candidats? No hi ha, doncs, aquesta manca d'imparcialitat. Hi ha una imparcialitat, fins l'extrem que jo, per ésser el més interessat en el sentit d'haver intervingut com ningú, me he atrevit a interrompre. Desisteixo — naturalment que no cometria aquesta lleugeresa — de formar part d'aquesta Comissió, però no tindria cap classe d'inconvenient, i em plauria molt poder dir que dos companys meus en l'exercici de la professió, amb els quals em lliga un afecte, i res no ha succeït, absolutament res, entre ells i jo i un altre, el senyor Secanell que conec molt poc, són els que amb dret els correspon ostentar la representació de la Minoria en la circumscipció de Lleida.

Fetes aquestes manifestacions, res més no he d'afegir. El cas d'Odén, que és el que es vol subratllar, no altera el resultat de l'elecció. És un cas, tal com es presenta, que afecta fonamentalment a la moralitat del nostre Parlament i que cal esbrinar : a part d'això, en el que fa referència a condicions numèriques al total dels candidats, jo sostinc que el cas d'Odén, com el de Torregrossa i el de Juncosa, varen succeir per sorpresa, car les eleccions foren el dimarts. Si hi ha una Comissió parlamentària que es dediqui a esbrinar això, potser sabrem altres coses, potser sabrem altres intervencions que tal vegada faran variar el resultat de les eleccions en el que afecta als tres llocs de la minoria.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor President de la Comissió.

El Sr. CASANELLES : Unes breus paraules per a acabar aquest debat i per a resumir el que han dit els meus companys. He de dir al

senyor Romà Sol que ni les nostres paraules ni el fet de declarar l'acta greu, no creiem que sigui una taca posada damunt de cap Diputat. Volem fer una Comissió investigadora que examini el cas esmentat; que emeti dictamen i que damunt del dictamen es vegi si són o no són veritat les acusacions fetes. Només aleshores es podrà dir si aquestes acusacions són certes.

Pel que es refereix a les manifestacions fetes pel senyor Ventosa sobre els arguments de majoria, he de dir que m'han sorprès molt, car aquesta majoria mai no ha obrat d'aquesta manera. La majoria d'Esquerra Republicana sempre ha prescindit de partidismes polítics i ha vetllat per la puresa del sufragi. No necessitem dels seixanta-dos vots per a tenir raó. Si vénen arguments demostratius que no recau culpabilitat damunt dels senyors Diputats en qüestió, serem els primers a defensar-los i declarar vàlida llur acta, i els nostres vots serviran per a fer justícia. Deia el senyor Ventosa, que sembla que els nostres Diputats estiguin dominats per una passió política que els fa ésser parcials; jo no sé si els homes de la Lliga són imparcials, però els nostres homes quan ventilen un plet en el qual es tracta de cercar la veritat, no ho fan des d'un punt de mira polític. Ho fan amb plena imparcialitat, sense passió política. Crec, doncs, que tots els homes de l'Esquerra Republicana poden formar part d'aquesta Comissió, i estic plenament convençut que treballaran d'una manera imparcial i justa, i ens portaran un informe completament imparcial que permetrà a la nostra Comissió jutjar amb fonament de causa. Deia el senyor Ventosa que una cosa era proclamar els candidats i l'altra allò que nosaltres estàvem ventilant. Deia que si hi ha còmput de vots només es tracta d'una irregularitat. Sobre aquesta irregularitat tots esteu d'acord, Majoria i Minoria. S'ha comès una falsedat. Hi ha compra de vots? (*Veus de No, no, en la Minoria de la Lliga.*) No ho sé, però n'hi pot haver. A qui afavoreix aquesta acta? Només als elements de la Lliga. A nosaltres ens és igual. Al contrari, potser sí que ens interessa que vinguin elements plenament catalanistes. El que no volem de cap de les maneres és que puguin continuar en el nostre poble aquelles velles pràctiques electorals dels antics Parlaments d'Espanya. Volem que els Diputats que vinguin a aquest primer Parlament de Catalunya siguin homes que hagin obtingut els vots del poble i no que els hagin aconseguit per compra o per amistat política. Només els homes que obtinguin els vots del poble poden seure al nostre costat. Per això volem que es rebutgi el vot particular del senyor Tries de Bes, que nosaltres impugnem. El senyor Tries de Bes no està en el cert quan afirma que declarar l'acta greu equival a una taca caiguda damunt dels seus Diputats. Allò que seria una taca damunt dels Diputats esmentats fóra deixar passar aquesta acta. La denúncia del senyor Palacín és al Jutjat. Tenim plena confiança que els nostres Jutges sabran fer justícia, però les sancions que aplicaran seran sancions penals, no seran les sancions que hem d'aplicar nosaltres, que són les sancions contra uns homes que amb

llurs procediments han obtingut uns vots que no són d'ells. Per això nosaltres demanem que es voti ràpidament el vot particular del senyor Tries de Bes i que s'aprovi el dictamen, car d'aquesta manera tindrem la seguretat que un dia no podrà arribar un exhort o un suplicatori contra un Diputat d'aquest Parlament pel motiu d'haver comès una falsedat. Abans no arribi aquest dia, volem estar segurs que aquest Diputat no ha comès cap il·legalitat, i si l'ha comès, demanar les sancions que siguin necessàries, les màximes; car no volem que cap Diputat al Parlament de Catalunya s'assegui aquí si no és amb els vots que li ha donat el poble. (*Molt bé, en els bancs de l'Esquerra.*)

El Sr. PRESIDENT : El senyor Ventosa i Calvell té la paraula.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Dues paraules, només, per insistir en el que abans he dit. No puc dir que el senyor Casanelles m'hagi convençut; no tracto de discutir totes les qualitats dels senyors de l'Esquerra, ni tan sols aquestes qualitats excepcionals i úniques en el món de poder-se sobreposar a tota passió política. Però haurà de reconèixer V. S. que els Diputats de l'Esquerra, com els altres, són homes i que senten passions idèntiques a les dels altres. Jo dic que quan hi ha una discussió política com la que hi ha hagut avui, és materialment impossible que una de les parts que ha discutit pugui enjudiciar amb justícia i amb imparcialitat; o almenys oferir a l'exterior les garanties necessàries de la imparcialitat. Però, en darrer terme, com que vots són trumfos, i com que en definitiva, el senyor Casanelles, President de la Comissió, parla en nom de la Majoria, resultaria inútil que jo cansés la Cambra exposant una altra vegada arguments, a part que no sabria afegir res més a les raons que he donat abans. Només desitjo formular una pregunta : Diu V. S. que es nomenarà una Comissió de cinc Diputats. Qui la nomenarà?

El Sr. CASANELLES : El Parlament.

El Sr. PALACÍN : Demano la paraula.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Precisament és el que demano. Qui compondrà la Comissió? Qui la nomenarà? També demano que se li fixi un termini.

El Sr. CASANELLES : La compondran elements de la Majoria i de les Minories.

El Sr. CASABÓ : El Reglament fixa quinze dies de termini.

El Sr. PRESIDENT : Cal ordenar això. Es nomenarà una Comissió. Qui la nomenarà i quin termini li imposarem.

El Sr. VENTOSA : En realitat, jo he fet una pregunta potser avançant-me al moment de fer-la.

El Sr. PRESIDENT : Evident. La Comissió l'ha de nomenar el Parlament, però com que em semblava que el senyor Ventosa feia una suggerència...

El Sr. VENTOSA : Però qui la nomena? ¿Aquesta Comissió parlamentària estarà formada per elements de la Majoria, d'aquests homes que saben sobreposar-se a totes les temptacions de la passió per a fer justícia imparcial estricta; o bé

serà aquesta una Comissió integrada per Diputats de les diverses minories?

El Sr. CASANELLES : De Majoria i de Minoria, i que no n'hi hagi cap elegit per Lleida ni membre de la Comissió d'Actes.

El Sr. PRESIDENT : S'aprova el vot particular o es rebutja?

Diverses VEUS : Votació ordinària.

El Sr. PRESIDENT : Els senyors Diputats que aprovin el vot particular, que tinguin la bondat d'aixecar-se. (*Es posen drets els components de la Minoria de la Lliga.*) Els Diputats que votin en contra del vot particular, poden aixecar-se. (*S'aixequen els Diputats de les altres fraccions polítiques.*) Resta rebutjat el vot particular. Es posa a discussió el dictamen. S'aprova?

Diversos senyors DIPUTATS : Sí, sí.

El Sr. PRESIDENT : Resta aprovat.

El Sr. LLORET : Demano la paraula, per a explicar el meu vot.

El Sr. PRESIDENT : El senyor Lloret té la paraula.

El Sr. LLORET : Senyors Diputats : He de confessar que ahir, en llegir el dictamen que fa referència a les actes de Lleida, de moment vaig trobar-lo desconsiderat, car pocs moments abans s'havien aprovat les actes de Tarragona, en les quals existien elements sobers per a poder-les declarar greus, igual que les de Lleida...

El Sr. PRESIDENT : És lamentable que no hagi V. S. fet aquestes afirmacions en el moment oportú, i no ara.

El Sr. LLORET : Només faig una explicació personal del meu estat d'esperit, explicant el motiu pel qual jo avui no he acceptat el vot particular, i, en canvi, voto el dictamen. El dictamen em sembla desproporcionat. Fa pocs moments, un company deia que l'esdevingut a Horta de Sant Joan, en la circumscripció de Tarragona, era molt pitjor, i...

El Sr. PRESIDENT : Estem discutint Lleida.

El Sr. LLORET : No discuteixo. Explico la meva situació d'esperit, i crec que la Presidència ha de donar-me l'amplitud necessària perquè expliqui el meu vot...

El Sr. PRESIDENT : Però, és que és V. S. la qui dirigeix el debat i fa observacions a la Presidència.

El Sr. LLORET : Naturalment; si he d'explicar el que em proposo...

El Sr. PRESIDENT : Calli la V. S. És lamentable que havent-hi una acta greu en la seva circumscripció, vostè romanguí silenciós.

El Sr. LLORET : No he romàs pas silenciós, malgrat que aquesta acta afecti més als elements de la Majoria...

El Sr. PRESIDENT : A tots ens afecta per igual. Tingui la bondat de cenyir-se a la discussió.

El Sr. LLORET : Demano que se'm consenti el fer les manifestacions que crec necessàries. Pot donar-me la Presidència totes les lliçons que vulgui respecte al compliment dels meus deures parlamentaris, puix que sóc un novici en aquesta matèria. Però no pas respecte a les coses de la meva consciència.

El Sr. PRESIDENT : No he tractar pas de donar-les-hi.

El Sr. LLORET : En aquesta ocasió he de sumar el meu vot al de la Majoria. Faig aquesta declaració, perquè col·loco per damunt de tot la puresa del sufragi. Entenc que el sufragi ha de mantenir-se pur. Tot allò que vingui dels bancs de la Majoria o de la Minoria en defensa de la puresa del sufragi, tindrà el meu vot incondicional. Resta, doncs, explicat el meu vot.

El Sr. CASABÓ : Proclamarem un angelet a la V. S.

El Sr. CASANELLES : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el President de la Comissió d'Actes.

El Sr. CASANELLES : Em sorprèn molt el que ara diu el senyor Lloret. Ahir es va declarar lleu l'acta de Tarragona, i el senyor Lloret podia haver dit el que ara diu. Aleshores era l'ocasió d'haver-se manifestat així; però avui, entenem que no.

El Sr. PRESIDENT : ¿S'aprova el dictamen amb els mateixos vots favorables obtinguts en ocasió del vot particular?

Diverses VEUS : Sí, sí.

El Sr. PRESIDENT : Resta aprovat. (*Els senyors Lluhi i Casanelles demanen la paraula.*) Per raó de prioritat, té la paraula el senyor Lluhi.

El Sr. LLUHI : Intervinc per a suggerir a la Presidència la conveniència que abans de tancar aquesta discussió es nomeni la Comissió parlamentària, i en mèrits del dictamen de Majoria...

El Sr. PRESIDENT : Té raó el senyor Lluhi. Però, com es fan aquests nomenaments? En sessió pública? ¿No creuen els senyors Diputats que fóra convenient suspendre per uns moments la sessió?

El Sr. LLUHI : Al nostre entendre, la Presidència podria convocar els representants dels grups de la Cambra, i ells decidirien.

El Sr. PRESIDENT : Ho acorda així el Parlament?... Cal tenir en compte que les sessions, mentre pugui ésser, han d'ésser plenes. Ara es tracta únicament del nomenament de cinc senyors Diputats per a constituir una Comissió. Se suspèn la sessió durant cinc minuts, a fi que puguin posar-se d'acord els representants de les fraccions polítiques parlamentàries.

(*Es suspesa la sessió a un quart i deu minuts de vuit de la vetlla, i es reprèn a dos quarts de vuit.*)

El Sr. PRESIDENT : Es reprèn la sessió. Per a la designació de la Comissió, els representants de les fraccions polítiques del Parlament han donat a la Mesa uns noms. Si el Parlament ho creu oportú, ens evitariem una votació nominal o ordinària, si es poguessin votar per aclamació. Els senyors Diputats designats són els següents : Joan Puig i Ferrer, Martí Barrera, Jaume Simó i Bofarull, Joan Vallès i Pujals i Carles Gerhard. S'aproven aquests noms per a formar part de la Comissió susdita?

Diverses VEUS : Sí, Sí.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Demano la paraula.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Ventosa.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Nosaltres no podem sumar els nostres vots a la votació d'aques-

ta Comissió — que, per altra banda, serà elegida per la Cambra —, perquè nosaltres creiem que hi hauria d'haver, i convindria que hi hagués, una altra ponderació de forces que no pas l'existent. Consti, doncs, que nosaltres no sumem els nostres vots a la votació d'aquesta Comissió.

El Sr. PRESIDENT : No constaran els vots de la Minoria regionalista. Rest a nomenada aquesta Comissió. Continua l'ordre del dia. Discussió del dictamen de la Comissió de Reglament de la Cambra. El senyor Secretari llegirà el dictamen sobre el

Reglament de Règim interior

Un Sr. SECRETARI : «Dictamen. — Sota la presidència del senyor Josep M.ª Espanya i Sirat, actuant de Secretari el senyor Lluís Bru i Jardí, i amb assistència dels senyors següents : Antoni Rovira i Virgili, Josep Dencàs i Puigdollers, Josep Tauler i Palomeres, Joaquim Bilbeny i Bosc, Joan B. Soler i Bru, Romà Sol i Mestre, Joan Vallès i Pujals, Josep M.ª Tries de Bes i Estanislau Ruiz i Ponseti, ha estat constituïda la Comissió de Reglament interior nomenada en la sessió del dia 7 del mes que som.

Després de tres reunions consecutives, en el transcurs de les quals han estat exposats diferents punts d'albir i introduïdes les modificacions pertinents en l'articulat del Reglament que com a base a dictaminar ha estat sotmès a aquesta Comissió, en compliment d'allò disposat per l'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya per Decret de data 3 del mes en curs;

En la reunió celebrada, finalment, la tarda del dia d'avui, els components d'aquesta Comissió han pres, per unanimitat, el següent acord :

Sotmetre a la consideració del Parlament, en virtut del mandat que li ha estat confiat, el Reglament interior que s'esmenta en l'anex que s'acompanya, el qual reflecteix el criteri unànime d'aquesta Comissió, abstracció feta dels articles 4.^t i 8.e, sobre els quals ha presentat vots particulars el senyor Estanislau Ruiz i Ponseti, i els articles 20.e, apartat segon, 22.e, 27.e i 38.e, sobre els quals els senyors Romà Sol, J. Vallès i Pujals i Josep M.ª Tries de Bes han presentat, igualment, vots particulars, els quals vots, indistintament aquells com aquests, han estat inclosos en un full supletori de l'esmentat anex.

Palau del Parlament, 8 de desembre de 1932. — El President, Josep M.ª Espanya. — El Secretari, Lluís Bru.»

«Títol I : De la Junta preparatòria. — Article 1.^r — L'Oficial major de la Secretaria del Parlament rebrà les credencials que trametin o lliurin els Diputats i en formarà una llista per l'ordre de presentació.»

El Sr. PRESIDENT : No s'ha presentat cap esmena ni vot particular a l'article 1.^r. S'aprova? Rest a aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 2.ⁿ — Primer: El dia anterior a l'obertura del Parlament de Catalunya, a les setze hores, es reuniran al Palau del Parlament els Diputats electes. Segon : El que encapçali la llista de presentació de credencials que haurà presentat l'Oficial major de la

Secretaria, ocuparà la Presidència, declararà oberta la sessió i disposarà que sigui llegida la convocatòria del Parlament, la llista abans dita i els articles d'aquest títol.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 2.ⁿ? Rest a aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 3.^r — Tot seguit ocuparà la cadira presidencial el Diputat de més edat entre els que siguin presents, i les dels Secretaris, els tres més joves, i després de fixar per a l'endemà l'hora de celebració de l'obertura, s'alçarà la sessió.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 3.^r? Rest a aprovat tot el Títol I.

Un Sr. SECRETARI : «Títol II : De la constitució provisional del Parlament. — Article 4.^t — Primer : A la sessió d'obertura es llegirà un altre cop la llista dels Diputats que hauran presentat llurs credencials, amb les rectificacions fetes el dia abans. Segon : Incontinent serà nomenada la Mesa presidencial provisional, que exercirà el càrrec fins a la constitució definitiva del Parlament, i que es compondrà d'un President, dos Vice-presidents i quatre Secretaris.»

Un Sr. DIPUTAT : Hi ha un vot particular.

El Sr. PRESIDENT : S'ha presentat un vot particular a l'extrem segon de l'article 4.^t, signat pel senyor Estanislau Ruiz. Se'n donarà lectura.

Un Sr. SECRETARI : «Article 4.^t — On diu «dos Vice-presidents», es proposa que digui «tres Vice-presidents».

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Estanislau Ruiz, per a defensar el seu vot particular.

El Sr. ESTANISLAU RUIZ : Senyors Diputats : Es tracta d'una modificació insignificant, proposada, també, pel nombre de secretaries. En la redacció primitiva del Decret de la Presidència de la Generalitat de Catalunya es deia el següent : «Serà nomenada la Mesa provisional, que exercirà fins a la constitució definitiva del Parlament, i que constarà d'un President, dos Vice-presidents i tres Secretaris.» En parlar del nombre de Secretaris s'acordà que, tractant-se de càrrecs de molt treball, no hi havia inconvenient d'augmentar-ne el nombre si convenia, i quedarem que fossin quatre en lloc de cinc. Després, es va tractar de l'augment de les Vice-presidències. Però aleshores no hi hagué avinença en la Comissió, i els elements que representaven la Majoria no accediren a aquest augment. Creient que això significava una desconsideració a la segona Minoria del Parlament, en vaig veure obligat a insistir en el nostre vot particular, en el qual es demana que el nombre de Vice-presidents sigui el de tres, en lloc de dos com figura en el dictamen. També es féu constar en la Comissió que, donada la constitució actual del Parlament — en el qual solament hi ha una majoria extraordinàriament nombrosa, i dues minories —, ens semblava un criteri de deferència el fet que la Majoria, que té la presidència i una vice-presidència, deixés dues vice-presidències per a les dues Minories que hi existeixen. Fetes aquestes consideracions, i tractant-se d'un assumpte tan insignificant, no volem molestar més l'atenció del Parlament.

El Sr. ESPANYA : Demano la paraula.

El Sr. President : Té la paraula el senyor Espanya.

El Sr. ESPANYA : Unes breus paraules per a oposar-me al vot particular del company senyor Ruiz. Realment, la qüestió que es discuteix és d'una insignificància notòria. El senyor Ruiz volia que hi haguessin tres vice-presidències i nosaltres hem entès que n'hi havia prou amb dues, pèls motius següents : En primer lloc, perquè ha estat prejutjat aquest assumpte pel vot d'aquesta Cambra, el dia de la Constitució provisional, amb la votació dels dos Vice-presidents. Ultra això, ha de tenir en compte el senyor Ruiz que es tracta d'una Cambra amb un nombre reduït de Diputats. El nombre de Diputats, com sap el senyor Ruiz, és de vuitanta-set, i ens ha semblat que amb aquest nombre no hi podia haver més que dues vice-presidències, car en totes les cambres nombroses dels altres països, el nombre de vice-presidències és el de quatre. A la Cambra espanyola, tot hi haver-hi quatre-cents cinquanta Diputats aproximadament, solament hi ha quatre Vice-presidents, nombre idèntic als existents a la Cambra francesa. D'acord amb això, hem cregut que els Vice-presidents designats eren suficients, i més encara quan el càrrec de Vice-president és un càrrec que no obliga a un treball continuat. La funció del Vice-president es limita a substituir el President en el cas que aquest no pugui seguir presidint la Mesa d'aquest Parlament. De manera que si s'hagués tractat d'un càrrec de treball continuat, com és el de Secretari, no hi hauria hagut inconvenient, per consideració a la Minoria socialista, a accedir a allò demanat.

El Sr. RUIZ : Demano la paraula.

El Sr. President : El senyor Estanislau Ruiz té la paraula.

El Sr. RUIZ : Uns mots només, perquè crec que no val la pena d'allargar aquest debat. Vull rebatre l'argument que utilitza el senyor Espanya, d'aquesta certa proporcionalitat que ell creu que hi ha entre el nombre de Diputats i el nombre de Vice-presidents. Crec que no sols no és necessària, sinó que no té res a veure en la qüestió. El nombre de Vice-presidents únicament pot ésser proporcional al nombre d'hores de treball, mai al nombre de Diputats que hagin de presidir. Per consegüent, crec que si la Cambra constés sols de tres Diputats, caldria el mateix nombre de Vice-presidents que si constés de mil, perquè dóna la mateixa feina presidir una assemblea de mil homes que una de deu. I res més. Crec que no val la pena de posar-ho a votació.

El Sr. President : El senyor Ruiz desitja que aquest vot particular es posi a votació?

El Sr. RUIZ : Sí; pot passar a votació.

El Sr. President : Votació ordinària?

El Sr. RUIZ : Sí.

El Sr. President : Els que votin a favor del vot particular del senyor Ruiz, que tinguin la bondat d'aixecar-se. (*S'aixequen els Diputats de la Minoria socialista.*) És evident que està rebutjat el vot particular. S'aprova l'article? Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 5.º — Primer: Les votacions per a l'elecció d'aquests càrrecs es

faran per paperetes, que els Diputats lliuraran a la Mesa perquè les dipositi a l'urna preparada a aquest efecte. Les votacions de President, Vice-presidents i dels Secretaris es faran successivament. Segon : Finida cada votació, es realitzarà l'escrutini corresponent. El President d'edat lliurarà les paperetes a un Secretari, perquè les llegeixi en veu alta. Els altres Secretaris anotaran els resultats de la votació, així com tots els incidents que hi esdevinguin.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 5.º? Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 6.º — Primer: Per a l'elecció de President, cada Diputat escriurà un sol nom a cada papereta, i restarà elegit el qui obtingui majoria absoluta de vots. Segon : Si no n'hi ha, es repetirà l'elecció entre els dos Diputats que s'hagin acostat més a la majoria, i quedarà elegit el que obtingui major nombre de vots. Tercer : En cas de paritat, serà proclamat el que a l'elecció de Diputats hagués obtingut major votació.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 6.º? Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 7.º — Per a l'elecció dels dos Vice-presidents, cada Diputat escriurà un nom a la papereta, i quedaran elegits els que per ordre correlatiu obtindran majoria de vots.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 7.º? Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 8.º — Primer: Per a l'elecció de Secretaris s'escriuran dos noms a cada papereta, i quedaran elegits, per ordre de vots, els quatre que n'hagin obtingut major nombre. Segon : Tant en aquesta elecció com en la de Vice-presidents, caldrà atènyer-se, si hi ha paritat, a allò que disposa el paràgraf tercer de l'article 6.º per a l'elecció de President.»

El Sr. PRESIDENT : Ací hi ha un vot particular del senyor Ruiz. Aquest senyor Diputat, manté el seu vot particular? (*El senyor Ruiz fa signes afirmatius.*) El senyor Secretari pot donar lectura a aquest vot particular.

Un Sr. SECRETARI : «En l'article 8.º, on diu "dos noms a cada papereta", entenem que hauria de dir "un nom a cada papereta".»

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Ruiz, per a defensar el seu vot particular.

El Sr. RUIZ : Només es tracta d'un problema de mecànica electoral. Es tracta d'elegir quatre Secretaris. Ens ha semblat que allò més just era que cada Diputat només voti un Secretari i no que en voti dos. He d'al·ludir novament a la constitució política d'aquest Parlament. Hi ha una Majoria i dues Minories. Si cada Diputat vota dos noms, sortiran dos Secretaris de la Majoria i dos Secretaris de la Minoria més nombrosa, llevat que la Majoria, per un acte de commiseració, voti algun Secretari de la Minoria més petita. Per evitar aquest cas anormal, jo proposava un sistema que lògicament és el més perfecte : que cada Diputat voti un sol nom. Amb aquesta fórmula de votació, si una Majoria és prou gran per a aspirar a dues secretaries, pot dividir perfectament els seus vots entre dos noms, i així tindran dues secretaries. Adhuc en el cas

actual, en podrien tenir tres perfectament i deixar la Minoria més petita sense cap Secretari. Trobo que les coses que poden fer-se bé no hi ha cap necessitat de fer-les malament pel sol motiu que la redacció primitiva del Reglament era així. Lògicament no cal discutir-ho. Si la Cambra insisteix en el seu criteri, demano simplement que es passi a votació.

El Sr. ESPANYA : Demano la paraula.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Espanya.

El Sr. ESPANYA : Ja sap el senyor Ruiz que estudiarem el cas per veure si era possible complaure'l. No és pas que els altres companys de Comissió tinguessin un criteri absolutament contrari als desigs del senyor Ruiz. Què més voldríem, nosaltres, que assegurar a totes les Minories el dret de poder nomenar el seu Secretari! Però aquesta mecànica electoral és excessivament complicada. En aquests moments, donada la Majoria nombrosa que hi ha aquí, es fàcil arranjjar-ho; però aquest Reglament no es fa únicament per ara. Es fa per bastant de temps, fins que s'acordi modificar-lo. Pot venir, doncs, una majoria bastant menys nombrosa que l'actual, i aleshores no sé amb quin procediment aquella Majoria s'asseguraria els dos Secretaris que vosaltres voleu. Creiem que la Majoria n'ha de tenir dos. Si es trobés un mitjà que, tot permetent assegurar a la Majoria dos secretaris, assegurés a la vegada una secretaria a cada minoria no hi hauria cap inconvenient d'adoptar-lo per part nostra. Ja sap el senyor Ruiz que ho hem estudiat detingudament i no hem trobat el mitjà. Per consegüent, preferim atendre'ns a aquest criteri: assegurar els dos Secretaris de la Majoria i deixar que les Minories elegeixin els altres dos. Creiem que la convivència de tots en aquesta casa, sobretot en aquests moments, sempre ens farà trobar un mitjà o un altre per a posar-nos d'acord. Sempre hi haurà manera de poder-ho arranjjar. Però si nosaltres acceptàvem el criteri del senyor Ruiz, potser perjudicariem una Majoria futura no assegurant-li els dos Secretaris a què té dret.

El Sr. PRESIDENT : Vol rectificar el senyor Ruiz?

El Sr. RUIZ : Només per a fer constar que no solament no m'ha convençut, el senyor Espanya, sinó que després de les seves paraules, insisteixo, encara més, en el meu criteri. Diu la V. S. que si la Majoria fos tan exigua que pel seu nombre de vots no pogués tenir dos Secretaris, només en tindria un. Jo opino que precisament això seria just.

El Sr. ESPANYA : Això no pot passar mai. No he dit això.

El Sr. RUIZ : És a dir, si la Majoria no és prou absoluta per a permetre la divisió de vots, segons el meu sistema, diu el senyor Espanya que el sistema és dolent. Jo crec que és quan seria millor, perquè si la Majoria fos, per exemple, de la meitat més un dels Diputats, crec que honoradament no tindria dret a tenir més d'un Secretari, i no hi ha cap necessitat que disposi de dos, car no és funció de govern la secretaria, sinó que representa una deferència a les Minories. Res més.

El Sr. PRESIDENT : Desitja el Senyor Ruiz que es passi a votació el seu vot particular? (*El senyor Ruiz contesta afirmativament.*) Es procedeix a la votació. Poden aixecar-se tots els senyors Diputats que votin aquest vot particular. (*Es posen drets els components de la Minoria socialista.*) Resta rebutjat el vot particular, amb el vot a favor dels senyors que s'han aixecat. S'aprova l'article? Resta aprovat l'article 8.º.

Un Sr. SECRETARI : «Article 9.º — Primer: En totes aquestes votacions seran considerades paperetes nul·les les paperetes en blanc, les il·legibles o les que continguin noms de Diputats que no hagin presentat la credencial; aquestes paperetes serviran, però, per a computar el nombre de Diputats que hagin pres part a l'acte. Segon : Quan en una papereta hi hagi més noms dels necessaris, només es computaran pel seu ordre els que, segons sigui l'elecció de què es tracti, correspongui, i els altres seran considerats com a no inscrits. Tercer : Si una papereta no conté els noms necessaris, serà vàlida. Quart: Un cop acabada la votació, els que hagin estat elegits ocuparan llurs llocs.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 9.º? Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 10.º — Fins que no s'hagi constituït definitivament el Parlament, només s'ocuparà de l'examen d'actes i de les comunicacions del Govern de la Generalitat, llevat que, a judici d'aquest i de la Mesa, algun esdeveniment extraordinari obligués excepcionalment a discussió i acord.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 10.º? Resta aprovat el Títol II.

Un Sr. SECRETARI : «Títol III : De les fraccions o grups parlamentaris. — Article 11.º — Primer : Fins a la constitució de la Mesa presidencial definitiva, cada Diputat presentarà a la Mesa una declaració signada que expressi el partit o fracció a la qual desitgi estar adscrit. Segon: Els Diputats que no haguessin presentat llur credencial en constituir-se provisionalment el Parlament, lliuraran la dita declaració alhora que la credencial. Tercer : Aquells Diputats que no pertanyin a cap partit, o que per llur nombre no constitueixin un grup parlamentari, podran unir-se entre ells o manifestar a quina fracció més afí desitgen ésser incorporats per als efectes del règim polític del Parlament. Quart : En tot cas la Mesa podrà considerar que formen grup, en concepte d'indefinitos o independents, tots aquells Diputats que no s'hagin adscrit a cap partit o grup ni desitgin incorporar-se a un sector afí.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 11.º? Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 12.º — Primer: Les fraccions o grups hauran de constar, almenys, de quatre Diputats, i podran figurar en les diverses Comissions, en proporció a llur força numèrica, d'acord amb el número 4 de l'article 35.º. Segon : Els partits o agrupacions nomenaran els Diputats que els hauran de representar, als efectes parlamentaris. Tercer : Aquests representants posaran a coneixement del President del Parlament les altes i baixes que en aquelles occorrin.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 12.^è?
Resta aprovat el Títol III.

Un Sr. SECRETARI : «Títol IV : De l'examen d'actes i qualitats. — Article 13.^è — Primer : En la sessió immediata a la constitució provisional de la Mesa presidencial es farà pública la llista de les actes no protestades i de les que, a judici de la Mesa, no siguin subjectes a revisió. Segon : Aquestes actes s'entendran aprovades, i els Diputats proclamats, sempre que en aquell moment no s'hagi presentat cap objecció sobre la validesa de l'elecció o respecte l'actitud o capacitat legal de l'elegit. Sobre aquestes actes no hi podrà haver discussió de cap mena. Les altres actes passaran a la Comissió corresponent, que haurà de sotmetre el seu dictamen al Parlament.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 13.^è?
Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 14.^è — Primer : A la mateixa sessió es designarà la Comissió d'examen d'actes i qualitats, que serà integrada per onze membres i elegida amb votació directa per la Cambra, mitjançant la inclusió de set noms a cada papereta que, mentre sigui possible, hauran d'ésser dels proclamats. Segon : Reunida i constituïda immediatament la dita Comissió, procedirà a classificar en lleus i greus les actes protestades o subjectes a revisió. Tercer : Les actes lleus seran examinades sense ajornament, tot formulant la corresponent proposta al Parlament. En la discussió d'aquestes propostes podrà consumir-se un torn en contra i un altre en pro per a impugnar llur qualificació. Quart : Quan una acta sigui declarada greu, es presentarà el Dictamen i els vots particulars, si n'hi hagués, i es discutiran en la sessió immediata. Cinquè : En aquesta discussió es consumiran dos torns en pro i dos en contra, i podran intervenir, per al·lusions, tots els Diputats electes per la circumscriptió respectiva. Sisè : Els acords del Parlament en matèria d'actes s'adoptaran per majoria de vots dels Diputats presents, i no podran prendre part en la votació els que hi siguin interessats.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 14.^è?
Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 15.^è — La Comissió dictaminarà sobre totes les actes greus en el termini improrrogable de quinze dies naturals, comptats a partir del seu nomenament, tant si han estat presentades en aquest termini les credencials pels senyors Diputats com si no ho han estat.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 15.^è?
Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 16.^è — Primer : Els Diputats que hagin obtingut dues o més actes hauran d'optar a una d'elles dins dels trenta dies naturals següents a la constitució definitiva del Parlament. Segon : Si en l'esmentada data no haguessin fet aquesta opció, es decidirà per sorteig. Tercer : Les vacants que resultin per aquest motiu, per nul·litat de l'elecció, per incapacitat dels elegits o per qualsevol altra causa, es comunicaran al Govern, perquè, en el termini màxim d'un mes, es procedeixi a la nova elecció, obligatòriament, quan aquelles

representin, com a mínim, un vint per cent dels llocs de la circumscriptió afectada. Quart : Si les vacants produïdes no arriben, però, a la dita proporció, escaurà al Parlament de decidir si cal o no cobrir les vacants. Cinquè : Ningú no podrà renunciar l'acta sense que abans s'hagi resolt sobre la validesa de l'elecció i aptitud dels proclamats. Sisè : Les incompatibilitats o incapacitats dels Diputats seran les que es determinaran pel Parlament.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 16.^è?
Resta aprovat el Títol IV.

Un Sr. SECRETARI : «Títol V : De la constitució definitiva del Parlament. — Article 17.^è — El Parlament podrà constituir-se definitivament tan aviat com hauran estat proclamats la meitat més un dels Diputats electes.»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 17.^è?
Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 18.^è — Aleshores es nomenarà la Mesa definitiva, la qual tindrà la mateixa composició que la provisional; les corresponents votacions es faran en la forma fixada pels articles 5.^è i 9.^è»

El Sr. PRESIDENT : S'aprova l'article 18.^è?
Resta aprovat.

Un Sr. SECRETARI : «Article 19.^è — Acabada l'elecció de la Mesa presidencial definitiva, els elegits es possessionaran de llur càrrec, i el President declararà que es troba constituït el Parlament i ho comunicarà oficialment al Govern.»

El Sr. DURAN I VENTOSA : Demano la paraula.

El Sr. PRESIDENT : Que es llegeixi una esmena que hi ha presentada a l'article 19.^è del Títol V.

Un Sr. SECRETARI : «Els Diputats que sota-signen tenen l'honor de proposar que se substitueixi l'article 19.^è del Projecte de Reglament presentat per la Comissió pels articles 19.^è i 20.^è que figuraven en el Projecte de Reglament anteriorment lliurat als senyors Diputats, en virtut del Decret d'obertura del Parlament de l'honorable senyor President de la Generalitat de data 3 del mes que som, el redactat dels quals és com segueix:

«Article 19.^è — Acabada l'elecció de la Mesa definitiva, per la qual podran ésser elegits els que formaven la provisional, el seu President, o el Vice-president si s'escau, rebrà la prometença al novament elegit, i aquest, al seu torn, ocupant el seu seient, a tots els Diputats admesos, començant pels Vice-presidents i acabant pels Secretaris. Abans de prendre lloc al Parlament hauran també de fer la prometença reglamentària els Diputats que no l'haguessin feta el dia de la Constitució definitiva de la Cambra.

Article 20.^è — Primer : Perquè tingui lloc l'acte, un dels Secretaris llegirà la fórmula següent: "Prometeu complir lleialment el mandat que Catalunya us ha conferit?" Segon : Els Diputats s'acostaran al President i prometran. Tercer : Acabat l'acte, el President declararà que es troba constituït el Parlament, i ho comunicarà oficialment al Govern.

Palau del Parlament, 9 de desembre de 1932.

— Joan Selves i Carner, J. Serra i Hunter, Gaspar Armengol, Joan Bancells, Joan Balart.»

El Sr. SELVES : Demano la paraula.

El Sr. PRESIDENT : La té la V. S.

El Sr. SELVES : Com a primer signant m'interessa saber si la Comissió accepta o no l'esmena.

El Sr. SOLER I BRU : La Comissió no ha posat aquesta fórmula de promesa que venia en el projecte que ha servit de base d'estudi per creure que era una cosa relativament anacrònica i no prejudicava la bondat de la constitució. Malgrat això, no té inconvenient d'acceptar-la si la Cambra ho creu oportú.

El Sr. PRESIDENT : No es tracta pas de si hi té o no hi té inconvenient, sinó si s'accepta o no s'accepta. Resta acceptada l'esmena i incorporada al dictamen per majoria.

El Sr. ESPANYA : Per majoria dintre de la Comissió.

El Sr. RUIZ : Jo presento un vot particular.

El Sr. PRESIDENT : La V. S. deu voler dir una esmena.

El Sr. RUIZ : Volia dir que sostinc el dictamen.

El Sr. LLUHÍ : És que el senyor Ruiz és membre de la Comissió de Reglament.

El Sr. PRESIDENT : Així, es tracta d'un vot particular. Pot defensar-lo la V. S.

El Sr. RUIZ PONSETI : Només vull fer constar que en aquest assumpte ha passat una cosa molt estranya. En el primer dictamen que se'ns repartí hi havia un article 19.^è el qual estava redactat de forma molt semblant a la de l'esmena que s'acaba d'incorporar al dictamen. Dintre de la Comissió parlarem d'aquest assumpte i convinguérem que això era una cosa molt anacrònica, puix que no era més que una mena de continuació dels antics juraments. La promesa aquesta no deia res o bé deia molt. Si no deia res, era una superfluitat, i si deia molt, nosaltres no volíem fer aquesta promesa. Aleshores tots convinguérem a retirar aquesta redacció i fer una redacció nova, lògica i de sentit pràctic. La Mesa està constituïda; doncs el Parlament comença a treballar, i no cal perdre temps en una cosa que no diu en realitat res.

Aleshores, aprovat per unanimitat dintre de la Comissió, aquest criteri fou incorporat al cos del dictamen. Ara ens trobem que es presenta una esmena igual a l'antiga redacció. Si aquesta esmena passa a ésser dictamen, és natural que allò que havia aprovat per unanimitat la Comissió, passi ara a ésser vot particular, que jo defenso. Pregó la Presidència que el document redactat que s'ha repartit avui sigui considerat com a vot particular, perquè encara que el procediment vingui a ésser un xic expeditiu, no tinc altre mitjà de demanar-ho, donada la forma com s'ha plantejat l'assumpte. Per tant, demano que es llegeixi novament el redactat del dictamen primitiu, que jo presento com a vot particular.

El Sr. PRESIDENT : Això ve a ésser una esmena que presenta la V. S.

El Sr. RUIZ : No no. Jo sostinc el dictamen. Cal tenir en compte que a mi se m'ha portat a aquesta anormalitat, puix que en definitiva jo no era sol a opinar com opino.

El Sr. PRESIDENT : Però l'únic que interessa a la V. S. és que s'aprovi el que demana, sigui en una forma o en altra, i el que es qualifiqui de vot particular o d'esmena, a la V. S. li és igual, perquè igualment es posarà a votació.

El Sr. RUIZ : Doncs defensaré el meu vot particular. Es diu que la fórmula és la promesa de complir lleialment el mandat que Catalunya ens ha conferit. Si ens presentem a Catalunya a demanar-li un mandat, en fer la demanda ja fem la promesa implícita de complir allò que se'ns confia. Per això considero que aquesta fórmula de promesa no diu absolutament res. Quan es promet complir una Constitució, quan es promet recolzar fermament un règim determinat, aleshores té importància allò que abans era un jurament i que en l'actualitat ha passat a ésser una promesa. Redactada la promesa en aquesta forma, resta com una cosa tan anodina, que segurament tots els qui la llegeixin la trobaran ridícula i fins se'n riuran. (*Rialles.*) Jo proposo que es redacti la fórmula de manera que no susciti rialles. Demano que es voti aquest vot particular, perquè així no perdrem temps en una qüestió tan fútil com és aquesta.

El Sr. SOLER I BRU : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : El senyor Soler i Bru té la paraula.

El Sr. SOLER I BRU : Vertaderament, els arguments que ha exposat el senyor Ruiz reflecten les raons que en tractar la qüestió tingué en compte la Comissió. Però el signant de l'esmena s'ha fet fort en el criteri de revestir d'una certa solemnitat la promesa. Per això hem acceptat l'esmena, considerant que encara que es tracta de qüestions formulàries, cal atendre en tot el que es pugui l'esperit de la serietat.

El Sr. PRESIDENT : S'aprova el vot particular del senyor Ruiz?

Diverses VEUS : No, no.

El Sr. PRESIDENT : Resta rebutjat. S'aprova el dictamen tal com ha quedat modificat amb l'esmena?

El Sr. DURAN I VENTOSA : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA : No sé pròpiament, senyor President i senyors Diputats, si és ara el moment oportú en què he de fer ús de la paraula. No tracto en aquest moment d'exposar un criteri, de donar a conèixer una opinió, sinó tan sols de fer una pregunta, per si pot contestar-me-la la Presidència de la Comissió de Reglament o algun dels membres del Govern. Es tracta d'una pregunta que jo m'he formulat i que fins en aquest moment no he sabut resoldre. Si la Presidència creu que puc fer ús de la paraula després de l'aprovació de l'article, jo ho preferiria i li ho agrairia. Però si creu que ha d'ésser ara quan he de parlar, no tinc inconvenient de fer-ho.

El Sr. PRESIDENT : La Presidència no té inconvenient d'accedir als seus desigs, però cal tenir en compte que es pot donar el cas que el senyor Duran i Ventosa vagi a combatre un article després d'aprovat.

El Sr. DURAN I VENTOSA : No. No es

tracta d'això : la qüestió que vull sotmetre al Parlament és una qüestió que pot restar ben solventada mitjançant una addició. En fi, ho sotmeto a la decisió de la Presidència.

El Sr. PRESIDENT : Si no hi té inconvenient, el senyor Duran i Ventosa pot fer ús de la paraula després d'aprovar l'article.

El Sr. DURAN I VENTOSA : No hi tinc inconvenient. L'article es pot aprovar. Però el que jo interesso és una qüestió que, al meu entendre, té una certa importància.

El Sr. PRESIDENT : D'acord. S'aprova l'article 19.º?

Diverses VEUS : Sí, sí.

El Sr. PRESIDENT : Resta aprovat. El senyor Duran i Ventosa té la paraula.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Senyors Diputats : Tinc un dubte, i confesso que no tinc en aquests moments tots els elements de judici per a resoldre'l. Fins a risc de molestar la vostra atenció, sotmeto a la vostra decisió la qüestió següent : Segons aquest article, fem l'elecció de la Mesa per a tota la durada del Parlament, o es fa tan sols per un període determinat? Qüestió que ve relacionada amb aquesta : A les Corts d'Espanya, se'ls ha donat el caràcter de Corts Constituents, i, si no estic equivocant, s'ha decidit que no hi havia legislatura, dintre d'elles, com en les anteriors, sinó que tindrien una sola durada.

És que nosaltres som un Parlament constituent o som un Parlament ordinari? Em sembla que aquesta és una qüestió que té la seva importància, i si hi hagués algú que pogués resoldre-me-la, entenc que fóra molt oportú que respongués al meu prec, car així tots sabríem a què atendre'ns.

Evidentment que abans de formular aquesta pregunta, encara que no tinc tots els antecedents a la disposició de la Cambra, en tinc un que cal tenir sempre present : l'Estatut. Però l'Estatut no prejutja això. L'Estatut només diu a aquest respecte que la Generalitat estarà composta pel President, un Parlament i el Consell Executiu. Però no diu com es constituirà aquest Parlament. En les disposicions transitòries, es diu tan sols això — estan redactades en castellà, però em permetré traduir-la, com ja s'ha fet amb la lectura d'altres textos en aquest Parlament — : «D'acord amb el Govern, la Generalitat fixarà la data per a les eleccions del primer Parlament de Catalunya, d'acord amb les regles precedents de les eleccions de les Corts Constituents.»

Caràcter que tenim nosaltres? No ho sé. Si aquest Parlament ha de durar fins a una data que ningú no coneix, aleshores, ¿és que hem designat una Presidència per un temps determinat, o designem una Presidència per tot el temps que duri aquest Parlament? Ja comprendrà la Presidència que en aquest moment no vull posar en tela de judici el període que ens hagi de presidir, que jo desitjo que sigui per tot el temps que duri aquest Parlament. Però em sembla que aquesta qüestió té la suficient importància, perquè com més aviat millor se'n faci una declaració relacionada amb ella. Crec que aquesta qüestió s'ha de resoldre en un sentit o en un altre.

El Sr. LLUHÍ : Demano la paraula.

El Sr. PRESIDENT : La té la V. S.

El Sr. LLUHÍ : El problema que planteja el senyor Duran i Ventosa té molts aspectes. Procurarem que dintre de la relativa importància que pugui tenir en aquests moments...

El Sr. DURAN I VENTOSA : Si hom creu que ha d'ésser tractada aquesta qüestió en un altre dia, com que jo no tinc cap pressa ni interès que sigui resolta en aquesta ocasió, podem ajornar-la.

El Sr. LLUHÍ I VALLESCÀ : No veig la necessitat que sigui aquest el moment de tractar aquesta qüestió, quan s'està discutint el Reglament interior de la Cambra. Primerament : tingui el Parlament el caràcter que tingui, la Presidència tindrà la mateixa durada; de manera que si el Parlament dura sis mesos com si dura cinc anys, aquesta serà la durada de la Presidència a la Cambra.

Per altra part, algunes d'aquestes qüestions que de moment sembla que han restat indeterminades, podem trobar-les parcialment resoltes en el primitiu projecte d'Estatut presentat a l'aprovació del Parlament espanyol, en el qual restaren al marge alguns dels punts que podien dificultar la seva aprovació per les Corts.

En aquest sentit, trobem que en un dels articles suprimits en una disposició transitòria, es diu que el primer Parlament de Catalunya, ultra les funcions constitutives, tindrà també les necessàries, i que la durada del seu mandat serà el que es fixi en la Constitució interior de Catalunya. En aquest article que he esmentat del primitiu Projecte d'Estatut, crec que resta ja prejutjada aquesta qüestió.

Al mateix temps, crec que un cop constituïda definitivament aquesta Cambra i format el primer Govern democràtic de Catalunya, es podrà tractar, llavors, aquesta qüestió, car no és sinó una qüestió de Govern que aquest sotmetrà, mitjançant una proposició, a l'aprovació de la Cambra. Però tot això no té res a veure amb l'aprovació d'aquell Reglament, perquè si aquest Parlament dura sis mesos o un any, la Presidència serà sempre de la mateixa durada.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Després de les manifestacions que ha fet el senyor Lluhi, crec que aquest assumpte és de la màxima importància, i que haurà d'ésser objecte d'un detingut estudi en el Projecte de Constitució interior de Catalunya. Amb tot, dedueixo de les paraules del senyor Lluhi el criteri que no han de sorgir discrepàncies en la resolució de l'extrem que fa referència a si el President ha d'ésser elegit per un període de temps determinat o per un període indeterminat.

El Sr. LLUHÍ : Per a tota la legislatura.

El Sr. DURAN I VENTOSA : De manera que la Mesa tindrà una duració igual a la de l'actual Parlament, llevat que ho modifiquin les reformes que en el seu dia puguin acordar-se en tractar de la Constitució interior de Catalunya i de la reforma que pugui fer-se en aquest Reglament. Si és així, sols em resta agrair les manifestacions que han estat fetes. Malgrat l'aparent futilitat de la pregunta, aquesta té una

certa importància, i era convenient plantejar el problema.

El Sr. PRESIDENT : Això ha estat un avenç de futures polèmiques polítiques. L'article 19.^è que figurava en el dictamen del Reglament, resta substituït pels articles 19.^è i 20.^è S'aprova l'article 20.^è?

El Sr. LLUHÍ : Però cal canviar la numeració.

El Sr. PRESIDENT : Ja he advertit els senyors Diputats que la numeració d'aquests articles variarà en endavant. Resta aprovat l'article 20.^è Es donarà lectura al dictamen referent al Títol VI.

Un Sr. SECRETARI : «Títol VI : Discussió del Projecte de Constitució. — Article 21.^è — Primer : Un cop constituït el Parlament, nomenarà una Comissió especial, que haurà de presentar-li un projecte de Constitució interior de Catalunya. Segon : La Comissió susdita es compondrà d'onze individus, serà elegida directament pel Parlament i en cada papereta no es podran incloure vàlidament més que set noms; resultaran designats els que obtinguin major nombre de sufragis. Tercer : Presentat per la Comissió el Projecte, s'imprimirà i repartirà, així com els

vots particulars. La discussió podrà començar en la sessió immediata.»

El Sr. PRESIDENT : Hi ha un vot particular, que serà llegit pel senyor Secretari.

Un Sr. SECRETARI : «Article 21.^è—L'apartat segon caldria redactar-lo així : “La Comissió de Constitució es compondrà de quinze individus, serà elegida directament pel Parlament i en cada papereta no es podrà incloure vàlidament més de nou noms; resultaran designats els que obtinguin major nombre de sufragis.”»

Signen aquest vot particular els senyors Romà Sol i Mestre, Joan Vallès i Pujals i Josep M. Tries de Bes.

El Sr. PRESIDENT : Han transcorregut les hores reglamentàries.

ORDRE DEL DIA per a la sessió de dimarts

Constitució definitiva de la Cambra i discussió del Dictamen de la Comissió de Reglament de la Cambra. S'aixeca la sessió.

(S'aixeca la sessió a dos quarts de nou de la vetlla.)

